

SLOVENSKI NAROD

Iznaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 pett
 a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inzerati pett
 vrsta Din 4.— Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod
 vsakega meseca v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
 LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
 Telefon št. 3123, 3125, 3124, 3125 in 3126

PODRUŽNICE:
 MARIBOR, Grajski trg št. 8 — — — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 100.
 NOVO MESTO, Ljubljanska c. Tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
 Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Plenarna seja zbornice TOI

Predstavniki našega gospodarstva pravijo, da je potrebna utesnitev vseh stanov v vseh pogledih

Ljubljana, 14. decembra.
 Davi ob 9. se je pričela plenarna seja ZTOI, ki so se je udeležili skoraj vsi svetniki. Le ob začetku je manjkalo nekaj gospodarstvenikov na trgovaških klopih, opravičili se je pa svetnik Hohnjec iz Maribora. Ko je predsednik g. Ivan Jelačić konstatiral sklepčnost, je pozdravil navzoče, zlasti pa zastopnika banke uprave banke svetnika g. Borštnarja ter imenoval za overovatelja gg. Bahovca Ivana in Milka Krapeža, za zapisničarja pa g. dr. Koceta.

Predsedstvena naznanila

V svojih naznanilih se je predsednik spominjal pokojnega zborničnega svetnika in člana industrijskega odseka g. Josipa Pogačnika, ki je do zadnjega z vsem sodeloval v zbornici in našem gospodarstvu ter si pridobil mnogo zaslug. Zbornica ga ohrani trajno v najlepšem spominu. Na njegovo mesto je poklicalo trgovinsko ministristvo v zbornico inž. Oskarja Dračarja iz Maribora, za njegovega namestnika pa inž. Antona Kiličarja iz Ljubljane.

Zbornični podpredsednik g. Engelbert Franchetti je prošil za razrešitev od poslov podpredsednika in načelnika obrtnega odseka ter zborničnega člana. Trgovinsko ministristvo je imenovalo na predlog banke uprave za zborničnega podpredsednika zborničnega člana g. Josipa Rebecka, v obrtnem odseku pa za člana gostilničarja in mesarja v Kandij pri Novem mestu g. Josipa Windischarja. G. Franchetti je izreklo predsedstvo ob izstopu iz zbornice zahvalo.

V oktobru je praznoval 70letnico rojstva podpredsednik zbornice in načelnik industrijskega odseka g. Dragutin Hribar, eden najmarljivejših delavcev v naših gospodarskih ustanovah. Predsednik mu je izrekel v imenu zbornice najprišernejše čestitke.

Bivši generalni tajnik zbornice g. dr. Fran Windischer je bil odlikovan za zasluge za Zbornico in gospodarstvo z redom Sv. Save II. stopnje in predsednik je odlikovan v imenu zbornice iskreno čestitali Končno je predsednik sporočil, da je banska uprava odobrila zbornični računski sklep za leto 1931.

Za novega generalnega tajnika je ZTOI imenovala g. Ivana Mohoriča, ki je pa prevzel ministristvo za trgovino ter je ob tej priliki z vso verno zastopal interese naše banovine. Za svoje zasluge je bil odlikovan z redom Jugoslovenske krone I. reda, za kar mu je predsednik izrazil čestitke. Zbornica je pa potrdila čestitke s frenetičnim aplavzom.

Poslovno poročilo

Po odobritvi predloga proračuna za 1933 je podal predsednik obširno, vzorno sestavljeno poročilo o gospodarskih razmerah v dravski banovini in o delovanju zbornice v dobi od 8. junija do 12. decembra 1932.

Splošen gospodarski položaj

Splošni položaj gospodarstva v dravski banovini se v drugem polletju napram prvemu polletju tekočega leta ni bistveno izpremenil. Čeprav je v nekaterih panogah industrije zaradi trenutnega oslajenja dinarja zaposlitev napram lanskemu letu nekoliko boljša, bi bilo vendar pretirano, ako bi hoteli videti v tem znake splošnega in trajnega zboljšanja. Obseg poslovnega prometa v notranji trgovini zlasta za lanskoletno, dočim je v eksportnem prometu padel na minimum, ki ga nihče ni slutili ni mogel pri. Tem je najbolj prizadeta naša najmočnejša panoga, šumsko gospodarstvo, lesna industrija in izvoz lesa, ki je nazadovaj napram konjunkturalnem letom po vrednosti izvoza skoro za četrtino. Depresija je zato tudi v tej panogi enako kot v živinorejstvu najobčutljivejša ter tudi številčno zadeva najširše kroge in pretežno del dravske banovine. V zadnjih mesecih je kazalo, da bo morda nazadovanje notati je vrednost dinarja v mednarodnem obračunskem prometu omogočilo živahnost prometa, vendar so se tudi tozadevne nade obistinitile le v zelo ozkem obsegu. Zaščitni ukrepi inozemskih držav so prej ko slej vedno večja ovira za prodajo našega izvoznega blaga. V kolikor je izvoz sploh omogoč kolikšna od inozemstva nam dovoljenih kontingentov za živino ni v nikakem razmerju z našo produkcijo. Nestanovitnost vlada v zunanji trgovini, zahteva da skoro trajno vodimo s sosednjimi državami porajanja za ureditev plačilnega prometa, razdelitev kontingentov in dodatnih dopolnitev veljavnih trgovinskih pogodb z naknadnimi koncesijami v raznih smereh.

Z Italijo smo imeli do septembra kljub sklenjenim dodatnim trgovskim pogodbam, mnogo neprimlik, ki so jih povzročali ukrepi v zaščito domače živinoreje. Med drugim je naš izvoz posebej ovirala odredba, da se sme konsumirati največ 15% importirane živine, kakor tudi poostrene veterinarske kontrole na meji. Z uveljavljenjem dodatne pogodbe so bile carine na naše glavne eksportne artikla znatno povečane in

naš izvoz postavljen pred nove probleme.

V lesni trgovini nas najbolj ovira še vedno neurejeno vršanje tarifne konkurence z blagom avstrijskega izvora, kakor tudi kompenzacijske pogodbe, ki jih je Italija sklenila z drugimi državami. Z Avstrijo, ki je za naš izvoz živine še najboljše tržišče, smo sporazum o klirinju odpovedali baš v trenutku, ko se je pojavila za našo importno trgovino največja konvencija, da se ga posluži in je bil pasivni saldo, ki je znašal ob roku odpovedi nad 88 milijonov Din v par tednih izravnati z plačili uvoznikov, to, kar se poprej v pol leta ni dalo doseči.

Bogata žetev je izzvala znaten padec cen kornice, tako da v mnogih krajih ne krije niti produkcijskih stroškov. Hmeljska letina je bila dokaj dobra, le žal, da se je skoro vse blago prodalo po izredno nizkih cenah, še predno je prišel škok cen, tako da je ves dobiček iz te kupčije ostal v rokah inozemskega posredništva. Vzhodni del banovine, pa tudi mnogi drugi sredi, so bili zelo prizadeti po hudi suši. V teh krajih se kaže pomanjkanje krmilnih sredstev in se je morala živina, da se obvaruje lakote, po vsaki ceni naglo vnovčiti. Nekaj od pomoči živinorejcem v teh krajih so nudile tudi brezplačne, znizane prevoznice za krmilna sredstva. Vinogradniki so mnogo trpeli zaradi raznih uj. Prihodek je bil bogat in dobre kvalitete, cene so pa še vedno izredno nizke.

Na denarnem tržišču se položaj ni zboljšal. Dviganje hranilnih vlog se nada, ljuje, čeprav v manjšem obsegu in so bile po statistiki Narodne banke pri vodilnih zavodih v naši državi od lanskega septembra zmanjšane hranilne vloge za 1 milijardo, vloge na tekoči račun za 300 milijonov, upniki pa za 120 milijonov Din. Ta proces, ki bi se lahko označil kot neke vrste tih likvidacija, se še vedno nadaljuje, razkraja gospodarsko aktivnost in ustvarja vedno težje pogoje za finančiranje produkcije.

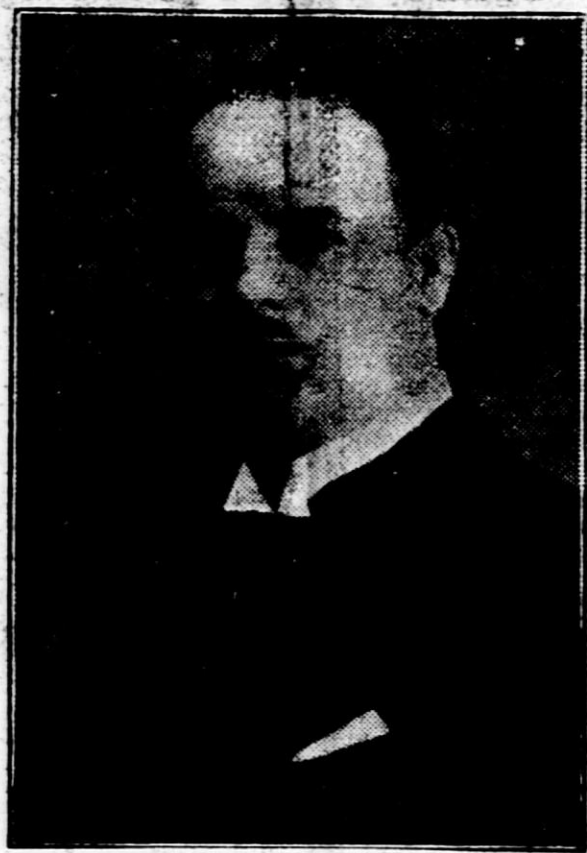
Denarstvo v Jugoslaviji stoji pred težkim problemom, ki našega zborničnega področja ne tangira v toliki meri, katerega rešitev pa bo za ostale pokrajine in za naš bodoči gospodarski razvoj odločilne. ga pomena, namreč znižanje obrestne mere za posojila na ono izmero, ki je danes industrija, trgovina in mala obrt pri zmanjšanem donosu in zaposlitvi še lahko zmaga. V ospredju interesov gospodarske javnosti je vprašanje ureditve odplačevanja kmetijskih dolgov in pomoči zavodom, ki so zaradi gospodarske krize in prekomernega dvigovanja hranilnih vlog prišli v težkoče glede nadaljnjega izplačevanja vlog v gotovini. Vladni načrt novega zakona rešuje vprašanje le deloma in ustvarja nov provizorij. Sam problem konverzije kmetijskih dolgov v tem načrtu še ni rešen, marveč ostane še nadalje odprt. V ostalem se vladni načrt bistveno razlikuje od prvega provizorija v tem, da izvzema za leto dni nazaj vse trgovske in obrtniške dolgov, ki se nanašajo na potrošniško materialja in izvršena dela, kar je treba označiti kot veliko korekturo v smislu naših ponovnih zahtev, kakor tudi obveznost poljedelstva, da plačuje obresti in amortizira svoj dolg.

Reorganizacija zbornice v smislu do ločb uredbe je zdaj v teku. Do sklicanja in imenovanja gospodarskega sveta v zakonitem roku, ki je potekel koncem junija, iz neznanh razlogov ni prišlo. V prihodnjih mesecih je računati s prireditvijo trgovinskih pogajanj z Nemčijo, ki nam je sredi poletja odpovedala trgovinsko pogodbo, da bi mogla uveljaviti povšane agrarne carine. Trenutno se vrše trgovinska pogajanja s Francijo, ki je s kontingentiranjem uvoza reducirala naš izvoz na četrtino prejšnje vrednosti, dočim je sama svojo uvozno bilanco celo zboljšala.

Da se omili kriza izvoza lesa, je bilo Društvo narodov sklicalo mednarodno konferenco lesnih izvoznikov v Ženevi, kateri je sledila cela vrsta posebnih posvetovanj, nakar se je organiziral mednarodni stani odbor s sedežem na Dunaju; v njem je zastopano po svojem delegatu tudi naše zbornično področje. Te dni se po akciji tega odbora sestaja nova lesna konferenca v Milanu, ki utegne biti za budočo usodo našega izvoza lesa morja prav odločilnega pomena.

V železniško-tarifni politiki se pripravljajo važne izpremembe. Načrt tarifne reforme, ki ga je izdelala generalna direkcija državnih železnic, predvideva vseskozi povišanje sedanjih prevoznih stroškov, kar bi seveda zadelo najmočnejše naše zbornično področje, ki žal ni v onem zavidno ugodnem položaju, ki so v njem ostale pokrajine naše države, ki se lahko poslužujejo cenene vodne poti. Glede železnškega voznega reda se je nedavno vršila konferenca posvetovalnega odbora in železniška uprava se trudi, da bi prilagodila raspored vlakov in trajanje vožnje vedno rastoči avtobusni konkurenci. Odredbe ministrstva, da se morajo vse avtobusne podjetja zavarovati pri evropski zavarovalni družbi, so izzvale med avtobusnimi podjetniki mnogo kritike in protestov. Zda je dano vsakemu avtobusnemu podjetju na prosto, da se zavaruje v okviru splošnih pogojev pri poljubni doma.

či zavarovalni družbi. Uvedba kovanega denarja je sicer nekoliko olajšala pomanjkanje gotovine in je v najtežjih časih vsaj delno omogočila izplačilo manjših zneskov za že izvršene javne dobave.

Na jesen je bil sklenjen sporazum glede ureditve plačilnega prometa z Nemčijo in zbornica je ponovno posredovala, da se uredi plačilni promet s Španijo. Velika ovira pa je, da še vedno ni urejen plačilni promet z Madžarsko.

Davčne zadeve

Donos direktnih davkov je začel lani nazadovati in je oslabil na 1.739.000.000 dinarjev; to velja za vso državo. Na področju dravske banovine je donos direktnih davkov mnogo stabilnejši. Tako je pridobila, ki se pri najbolj zrcali gospodarska konjunktura, znašala l. 1929 za vse zbornično področje skupno z dopolnilnim davkom 36,3 milijone Din, predlanskim se je znižala na 34,8, lani pa na 30,6 milijonov Din, tako da znaša nazadovanje kljub poostreni praksi okrog 20 odstotkov. Predpis družbenega davka je znašal skupno z rentabilnim pribitkom l. 1929 13,8 milijonov Din, predlanskim 21,3, lani pa 8,6. Za zadnje leto se je naknadno predpisalo podjetjem in družbam 13,3 milijona Din davka. Donos davka na poslovni promet je znašal l. 1929 47,2 milijona Din, predlanskim 46,8, lani pa 31 milijonov Din. Povišek je nastal zato, ker se je v trenutku, ko je pričela konjunktura pešati in se je poslovni promet vedno bolj krčil, zakon o davku na poslovni promet noveliral in uveljavilo skupno pobiranje davka pri producentu in pri uvozu.

Preshajajoči dotok neposrednih davkov, posebno pa družbenega davka, je imel za posledico, da je bilo treba še v toku proračunskega leta državne izdatke v vseh smereh omejiti in zmanjšati. To se pa ni dalo storiti v dovolj izdatnem obsegu naenkrat. Zato je finančna uprava uvedla rigoroznejšo prakso pri odmeri pridobitne in predpisu družbenega davka ter na ta način skušala iztirjati prelimitirane proračunske dohodke v celotnem obsegu. Ker se pa to ni dalo doseči samo s poostreno prakso odmer, se je vlada končno odločila tudi povečati obstoječe in uvesti nove davčne dajatve.

Tako je s 15. avgustom podvojila stopo davka na poslovni promet. To linearno povišanje, ki se je mehanično izvedlo tudi glede skupnega davka, je posamezne gospodarske panoge prizadelo dokaj občutno. Kombinirani skupni davek znaša sedaj v področju izmeri pri posameznih predmetih do 6 in celo več odstotkov, kar se seveda v konkurenčnosti cen znatno občuti. Povišanje je tudi zelo hudo zadelo one obrtnike, ki vrše večino posredne usluže in plačujejo poleg pridobitnine še 2% prometni davek od svojega delovnega zaslužka.

Poleg povišanja prometnega davka je bil uveden za gotovo število predmetov še poseben luksuzni davek, toda seznam luksuznih predmetov je bil sestavljen enostransko. Glavni nedostatek seznama je, da se luksuzni davek pri mnogih predmetih pobira dvakrat, in sicer na polfabrikat, pozneje pa še na finalni izdelek, kar povzroča seveda občutno podražitev, ki se čuti zlasti v obrtniških obratih. Obdobje na polfabrikate plačanega luksuznega davka od davka na izdelek, ki jo sicer zakon predvideva, za naše obrtništvo žal ne pride v poštev, ker je predpogoj za odobritev te ugodnosti, da obrtnik vodi redne trgovske knjige, ki jih pa večina malih obratov danes nima.

Trgovske zadeve

Z novim obrtnim zakonom je dobila zbornica važne funkcije. V tekočem letu je posebej važna pozornost izvedbi obrtnega zakona. Mnogo nejasnost, povzroča

zakasnitev izdaje novih pravilnikov in zbornica se mora često obračati na ministristvo, da z avtentično interpretacijo pojasni, kako je razumeti posamezne zakonite določbe. Tudi zakon o prisilni poravnavi izven konkursa se je izkazal za abnormalne primke, ki vladajo sedaj v gospodarstvu, kot nezadostni in ki zaradi tega omogoča razne načine izigravanja interesov upnikov na škodo poslovanja solidne trgovine. Zbornica si je z organiziranjem upnikov prizadevala, da bi se zakon noveliral, poravnalna kvota povišala, pogoj za izvenkonkursno poravnavo poostri in uvedla institucija moratorija za trdnice, ki imajo sicer polno kritje za svoje dolgov, ki pa so zaradi izrednih razmer trenutno neizplačni.

Trgovska stroka je na zborničnem področju zdaj še močno prenapolnjena. Ob koncu lanskega leta je bilo 11.078 samostojnih trgovskih obratov, ki so imeli 3602 pomočnika in 1717 vajencev. Na 100 prebivalcev odpade torej povprečno en trgovski obrat. Če pa upoštevamo vse one činitelje, ki odtegujejo del konzumentov trgovski klienteli, vidimo, da je resnično število pravega kupujočega občinstva, ki odpade na posamezn, trgovski obrat, še neprimerno manjše. Komaj na vsak tretji obrat pride po en pomočnik in na vsak šesti po en vajenec.

Kljub tej prenapoljenosti je pa dotok začetenikov v trgovske obrate pri vsej krizi letos močnejši, kakor je bil lani. Dočim je bilo lani vse leto prijavljenih 1090 trgovskih obratov, odjavljenih pa 1078 in je znašal prirastek samo 12, je dosegel že v prvih treh četrtletjih tekočega leta število prijav 801, odjav pa 748, tako da znaša prirastek 53 obratov.

V kako obsezi meri so se poslovne prilike poslabšale in kako občutno je bilo tekoče leto glede izgub, ki so zadele naše interesne zaradi poravnave in stečaja, nam kaže primerjalna statistika poravnave in konkurzov. V oklepaju navedene številke veljajo za leto razdobje preteklega leta. V II. in III. četrtletju je bilo vpisanih 115 (50) poravnalnih postopanj, končanah pa je bilo 70 (34), konkurzov je bilo razglašanih 49 (35), odpravljenih pa 31 (22).

Socialno politične zadeve

Socialno zavarovanje preživlja težko krizo. Gre za problem, ki ga je treba skrbno in vsestransko proučiti, toda v tej smeri se ni ukenulo še nič radikalnega. Nasprotno, doživeli smo presenečenje, da se je kljub splošnim protestom iz krogov gospodarjev, kakor tudi zavarovancev pripevek povišal do skrajnega meje, ki jo zakon dopušča. Število zavarovanega delavstva je znašalo pri OUZD v Ljubljani, v oktobru 77.933 in je bilo za 14.641 manjše kot lani ob istem času. Dnevna zavarovalna mezda je znašala v oktobru 1.869.948 dinarjev in je padla napram istemu meseču lanskega leta za 563.900 Din, napram predlanskemu letu pa za celih 805.000 Din. V bolniški panogi je zaključil OUZD že lansko leto z deficitom 1.231.748 Din, a primanjkljaj v bolniški panogi znaša za celo državo 31 milijonov, v nezgodni pa celo 37 milijonov. Zaostanki na neplačanih prispevkih znašajo 194 milijonov Din, kar položaj še bolj poostreje.

Po bilanci za maj 1932 je znašal zaostanek na neporavnanih prispevkih pri OUZD v Ljubljani 13.892.512,62 Din. Urad je sestavil pregled po skupinah obratov, ki je iz njega razvidno, da odpade od zaostanka neplačanih prispevkov na stavbo industrijo 14%, na lesno 17, na drugo industrijo (železarsko, tekstilno itd.) 22, na malo obrt 21, na gospodinjstvo 1,5 in na razna druga podjetja 12,5%. Eksekucijski odsek je izvedel lani 5830 izterjav ter predlagal 6508 sodnih rubež in knjib. To število se bo letos gotovo še povečalo, ker je bilo že v prvem polletju uvedenih 3059 političnih in 3760 sodnih izterjav. Vprašanje socialnega zavarovanja je treba zajeti globlje, ker postaja njega sanacija skrajno pereča in vedno bolj neodložna, ako nečemo doživeti popolnega poloma te važne naprave, od katere naj bi imelo delavstvo glavne koristi. Vnaprej vam moram poudariti, da sem prepričan, da bi do sedanje krize sploh ne bilo prišlo, ali pa bi se ne bila pojavila v tako velikem obsegu, če bi se bili že poprej uvaževali naši sklepi in predlogi, ki so vedno priporočili in zahtevali decentralizacijo uprave. Najboljši dokaz temu je naša trgovska bolniška blagajna, ki je še vedno aktivna.

Obrtne zadeve

Mnogo pritožb se še vedno čuje iz obrtniških krogov o pojavih šušmarstva. Pojačanje šušmarstva je avtomatična posledica nezaposlenosti širokih mas profesionalnih delavcev, skrčenja obrtniških obratov in poostrene borbe za obstoj. V zadnjem času je vzbudil posebno pozornost obrtništva načrt zakona o pooblaščenih inženirjih in arhitektih. Zbornica je ukrenila vse potrebno, da se tudi v tem pogledu zaščitijo pravice obrtništva. Novost, ki jo uvaža obrtni zakon, so mejetneški izpiti. Ispitna komisija, ima svoj sedež pri zbornici in Ljubljani, da bi se po ojačalo polaganje izpitov tudi v posebnih centrih, smo omogočili izpraševa-

nje tudi v Celju, Mariboru in Novem mestu. Do 10. t. m. se je prijavilo za mojstrske izpite 391 kandidatov, od teh je bilo prijavljenih 226, izpit jih je prestalo 195, reprobiranih je pa bilo 31. Ob pričetku šolskega leta 1931-32 smo imeli v zborničnem področju 87 obrtno nadaljevalnih šol s 309 razredi ter 6741 učencev in 470 učiteljev. Občih obrtno nadaljevalnih šol imamo 75 s 247 razredi in 5213 učenci, poučuje pa na njih 370 učiteljev. Poleg tega imamo še 12 strokovnih nadaljevalnih šol s 62 razredi, 1528 učencev in 103 učiteljev.

Kljub krizi in pritožbam glede pomanjkanja dela je pa ustanavljanje novih obratov pri rokodelskih obrtnih letos isto ohranilo celotno relativno nekoliko večje, kakor lani. Dočim je znašalo lani število obrtniških prijav 2276 in odjav 1775, tako da je bil prirastek 501 obrat, je bilo letos že v prvih dveh četrtletjih prijavljenih 1759 obratov, odjavljenih pa samo 1319, tako da znaša prirastek za prvih 9 mesecev 440.

Resume

Nacionalni dohodek zborničnega področja je v preteklem letu zopet občutno nazadovale. Padec se ceni na okroglih 500 milijonov Din, dočim so se javna bremena s povečanjem obstoječih davkov in uvedbo novih davšnih povečala za svojih 60 milijonov. Ta slika je torej skrajno neugodna in nam nalaga vso resnost. Potrebna je utesnitev vseh stanov v vsakem oziru, da se čimprej prilagodimo dani situaciji. Lma pa sedanja kriza tudi svojo dobro stran, ki obstoja v tem da se bodo nezdružne razmere in kreditna inflacija, ki se je bila v znatnem obsegu pojavila tudi pri nas, razčistile in pričela sanacija razmer.

Smo ob koncu letošnjega poslovnega leta in nehoti se moramo vprašati, kakšne so perspektive, ki se nam obetajo za prihodnje leto in kakšne so smerice za naše budoče delo. Stojimo pred sprejetjem važnih gospodarskih in političnih zakonov, ki bodo lahko odločilno vplivali na budoči razvoj našega gospodarstva. V ospredju teh zakonov je zakon o regulaciji kmetijskih dolgov. S sigurnostjo pričakujemo, da bo nov zakon popravil usodopolne hibe, ki jih je vseboval provizorijni zakon, ki je imel za poslovno moralo skrajno neugodne posledice. V naših krajih se bo položaj bistveno izpremenil tudi v tem, da v budoče hranilnice in posojilnice, ki so bile doslej izvzete iz zakona, tega privilegija ne bodo več uživale.

Za naše komunalno gospodarstvo je važnega pomena zakon o občinah, ki bo, če se sprejme v sedanjih obliki, imel za posledico, da bo število podželezskih občin v dravski banovini zmanjšano od 1.100 na okroglo 400. Zakon o decentralizaciji javne uprave še ni predložen narodni skupščini, vendar vnaprej lahko rečemo, da bo imel za naš svet praktičen pomen le tedaj, ako se obenem z razširjenjem kompetence banških uprav prenesejo tudi odgovarjajoči zadostni krediti iz državnega proračuna na banovino.

Nujno potrebna je sanacija socialnega zavarovanja in bratovskih skladnic. Tudi za naša rudarska podjetja v dravski banovini moramo doseči, da bodo enako tretirana, kakor državni rudniki. Neodložljiva je revizija trošarine na pogonsko električno strujo in trošarinskih taks. Končno bi bilo želeli, da se dolžni zneski za javne dobave čimprej likvidirajo, kar bi znatno razbremenilo naš denarni trg. Za zaščito domače produkcije bo treba novih ukrepov, ker je sedanj režim preliberalen in škodljiv.

Proračun zbornice za 1. 1933

Okvir zborničnega proračuna za prihodnje leto je bil podan s pokritjem, na katerega sme zbornica v leto 1933 računati. Dobhodki bodo v prihodnjem letu zaradi skrčenja odmerne podlage občutno manjši, manjkala bo pa tudi visoka blagajniška rezerva, kar skupno znaša okrog pol milijona dinarjev. Poleg tega bo pa donos doklade za najmanj četr milijona Din manjši in ga tudi pričakovani dohodek iz novih taks, ki jih pobira zbornica, ne more v celoti odtehtati. Zato smo bili primorani proračun izdatkov tudi še letos zmanjšati za nad pol milijona dinarjev.

Ker se je odmerna podlaga za zbornično doklado skrčila, zbornično predsedstvo ni bilo v stanju predlagati zmanjšanih odstotkov doklade, ker nam bo cela doklada po 10% izmeri za najmanj četr milijona dinarjev manj donesla. Finančni odbor je razpravljal o proračunu in zato predlagam v smislu sklepov odsekovnih sej, kakor tudi soglasnega sklepa finančnega sveta na sednjem proračunu.

1. Zbornični proračun za leto 1933 se določa s potrebnim Din 2.956.930.—, s pokritjem Din 2.997.500.—, torej s presežkom kot blagajniško rezervu Din 40.570.—.

2. Da se doseže proračunsko pokritje, je pobirati v leto 1933 na podlagi zakona z dne 2. julija 1930 o odmerjanju in pobiranju doklad na neposredni davek trgovskih in industrijskih in obrtnih zbornic (Službene

Novine z dne 11. julija 1930 br. 155/LVIII 10 (deset) odstotno doklado od osnovnega davka na dohodek od podjetij, obratov in poklicov ter od osnovnega davka na dobiček podjetij, zavezanih javnemu polaganju računov.

3. Zbornično predsedstvo se pooblašča, da sme v primeru potrebe predpisati po obsevnosti odobriti družbam, ki plačujejo družbeni davek iz drugega odstavka čl. 86. zakona o neposrednih davkih, primerno povišano stopnjo določenega, odnosno družbam, ki so iz kakršnegakoli razloga oproščene plačevanja davkov ali uživajo kakšne olajšave, maksimalni prispevek po § 3. zakona z dne 2. julija 1930.

K predsedniškemu poročilu je zbornični svetnik nar. poslanec Krejčí poudarjal, da mora zastopati ZTOI — mnenje o potrebi razložitve kmela, torej stališče, na katero so se postavili tudi vsi slovenski narodni poslanci.

Socijalno zavarovanje

Referat glede socialnega zavarovanja je podal podpredsednik g. K. Elsbacher iz Laškega. V obširnem, s številnimi dobro prtem poročilu je g. Elsbacher podal sliko težkega položaja, v katerem se nahaja danes delavsko zavarovanje. Finančni položaj je tak, da govorijo že tudi najbolj informirani o pravi katastrofi socialnega zavarovanja. Povišanja prispevkov so dosegla maksimum, pa tudi dajatev zavarovancev se ne da več okreniti. Številke govorijo jasno, da iz tega položaja, ki s skrbmi navdaja tudi gospodarje, saj morajo nositi večji del teh bremen in iskati drugega izhoda kot v temljiti reviziji zakona. Organizacija zavarovanja se mora decentralizirati po banovinah. Sedanjí neizbežni položaj dokazuje najjasneje, da je zahteva po decentralizaciji, ki jo v svojih resolucijah stalno podpirajo gospodarske organizacije, pravilna in nujno potrebna. Ako niso mogli vsi pomembni in prepričevalni razlogi, s katerimi so naše organizacije utemljile to zahtevo, preprečiti vodilne faktorje o potrebi take decentralizacije, jih bo sedaj v to prisilil finančni položaj, ker bo sicer razsulo neizbežno. To na je treba preprečiti. Z zadovoljenjem ugotavlja poročevalec, da so uvideli faktorji, tako iz delodajaljskih, kakor tudi delojemalskih vrst zedinili na enotni resoluciji, ki je bila že sprejeta na raznih zborih. Resolucija zahteva popolno decentralizacijo zavarovanja po banovinah in ukinitve Osrednjega urada, kot nepotrebnega. Potrebno je, da resolucijo sprejme tudi zbornica, kot zastopnica vseh gospodarskih krogov: resolucija poudarja itak zahtevo, ki so bile v zbornici že ponovno potrjene.

G. Elsbacher je prečital končno resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta.

Aktualna davčna vprašanja

Nato je podpredsednik g. Josip Rebek poročal o znižanju in poenostavljenju pridobnine, ki daleko presega breme, ki ga obrtnikom nalaga n. pr. Českoslovaška ali Avstrija, razen tega pa ne pozna dopolnilni davek nikakega minuma. Dohodkov ročnega dela bi se ne smelo obdavčevati tako kot dohodkov, ki sodelujejo pri njih kapital. Izpremeniti bi se morala pridobnina krošnjarjev in trgovskih potnikov, enake težave so pa tudi z malimi obrtniki in devetimi zavezanci tretje skupine. Zato se moral določiti, kakor za krošnjarje in trgovske potnike, tudi za ostale obrtnike paval, ki bi ustrezal njih plačilni zmoglosti. Vazne predloge je poročevalec stalvil tudi o poenostavljenju davčne prijave ter o izterjevanju davčnih zastankov od strani obrtnikov, nato je pa predlagal, da zbornica sklene opozoriti ministrstvo za finance na nujno potrebo, da se pridobnina za male obrtnike zniža in preuredi v smeri pavšaliranja, in pa na zahtevo, da se za obrtnike, katerim se odmerja pridobnina po čl. 57 zakona o neposrednih davkih, prilagodi davčna prijava v tem delu uveljavljenemu načinu ugotavljanja davčne osnove. Končno naj opozori zbornica ministrstvo še na zahtevo, da se v smislu čl. 152 zakona o neposrednih davkih v primeru potrebe še nadalje dovoljujejo olajšave za plačilo davčnih zastankov. Vsestransko utemeljeni predlogi so bili soglasno sprejeti.

UGOTAVLJANJE OSNOVE ZA PRIDOBNINO PO ZUNANJH ZNAKIH

O tem silno važnem problemu je poročal svetnik g. Sirc, češ, da je ministrstvo financ dopolnilo obrazec prijave za pridobnino s podatki, ki naj bi bili potrebni za pravno odmero pridobnine. Vsi ti podatki merijo na ugotavljanje osnove za odmero po zunanjih znakih davkoplačevalčevega pravnega življenja in pri zasledovanju davčnih odborov se je tudi izkazalo, da se ti podatki tudi dejansko porabljajo. S to prakso je nastalo vprašanje, ali je vpoštevjanje zunanjih znakov pri odmeri pridobnine v skladu z določili zakona o neposrednih davkih. Ko je poročevalec natančno obdelal vse štiri načine za ugotavljanje osnove pri pridobnini, je dokazal, da vpoštevjanje zunanjih znakov davkoplačevalčevega zasebnega življenja ni v skladu z zakonom o neposrednih davkih, ter zato predlagal, naj se zbornica obrne na naše narodne poslance za posredovanje, da finančna uprava razveljavi izpodbijano izpremembo davčne prijave za pridobnino, kar je zbornica seveda sprejela.

Posebno zanimivo je bilo obširno poročilo podpredsednika g. Rebeka o delovanju Zavoda za pospeševanje obrta ZTOI, ki ga bomo objavili v obširnejšem izveščku.

Samostojni predlogi

Samostojni predlogi je bilo na današnji seji izredno mnogo. Zbornični član g. F. Kavčič je vložil samostojni predlog glede trošarine na vino, J. Holy glede očitve brivsko-frizerskega in damsko-frizerskega obrta ter avtonomije obrtnega odseka. J. Ambrožič glede krošnjarenja in radovljiškem srežu, J. Golčar glede prodaje izdelkov rokodelcev in domačega blaga na sejnih, ustanovitve davčnih reklamacijskih odborov v Celju in Novem mestu, vrnitve taks pobrah pri obrtnem oblastu za registracijo obrtov po par. 456. o. z. in izdaje kovancev po 10 in 5 par. A. Stergar glede ukinitve krošnjarenja, znižanja železniških tarif za les, drva, oglje in spno, glede diferenciranja moratorija za kmete v Srbiji od kmetov v prečasnih

krajih in glede povračila preveč zaračunane železniške vozarine, I. Bricej glede izpremembe par. 40. o. z. — oddaja javnih del potom javnega razpisa in glede davka na poslovni promet, A. Oset glede lavanja policijske ure v dravski banovini, glede odprave davšine na prenočišča in glede previsoke trošarinske takse za kavarne, S. Lenarčič glede ustavitve, ožroma omejitve dela v državnih gozdovih in glede znižanja postavke za les v cenovniku za zavarovanje valute, F. Bureš glede reševanja prošelj za telefonske naprave, inž. J. Kobi glede sklicanja konference o izvozu lesa, J. Zadravec glede preureditve davka na poslovni promet za mlinska podjetja, J. Lenarčič glede sklicanja konference o gospodarskem zblizanju evropskih držav, inž. O. Dračar glede premitve kontrole dohodkov v Maribor, dr. M. Senčar glede sklicanja gospodarskega sveta.

Zbornični član g. Vrečar je vložil pet samostojnih predlogov, ki jih je zaradi hri-pavosti predlagatelja prečital svetnik gosp. Oset. Zelo važen je predlog za znižanje davka na poslovni promet za obrtništvo, glaseč se:

Pri obrtnikih tvori glavni del davku na poslovni promet zavezanih prejemkov delovni zaslužek (ročno delo), ki je poleg davka na poslovni promet obremenjeno še z visoko pridobnino.

Podvojitev davka na poslovni promet je obrtništvo jako občutno prizadelo in bo pobiranje oddvojenega davka še bolj poslabšalo že itak težke prilike obrtništva. Ker se mora delovni zaslužek vedno in povsod favorizirati napram podjetniškemu dobičku, nujno predlagam, da se davek na poslovni promet, v kolikor ga imajo obrtniki, za promet uslug, zniža zopet na 1 odstotek.

Druzi predlog se nanaša na odpravo zgradarine in se glasi:

Zgradarina, ki jo morajo plačevati obrtniki, osobito na deželi se občuti kot jako krivičen davek. Često obrtniki bolj kmetuje, kakor na njegov sosed kmet, ki je oproščen zgradarine.

Ker gre za neenakost in nepravilno obremenitev obrtnika v primeri s kmetom predlagam, da zbornica ponovno zahteva na merodajnih mestih da se obrtniki, ki uporabljajo sami svojo hišo, oproste zgradarinskega davka.

Tretji predlog govori o oprostitvi obrtniških obratov od trošarine na elektriko in se glasi:

Poleg podvojitve davka na poslovni promet je obrtništvo v zadnjem času občutno prizadela tudi trošarina na elektriko, ki povzroča obrtniku velike stroške in nepri-liko, ker mu drage naprave za pogon strojev z elektriko preveč podražuje. S tem mu povišuje režijo tako zelo, da mu jemlje konkurenčno zmoglost. Predlagam, da se obrtniški obrati za porabo elektrike stroje oproste trošarine in v ta namen izpremeni predmetni zakon.

Četrti predlog se nanaša na povišanje zavarovalnih prispevkov in pravi:

Kakor se čuje, se nameravajo zopet povišati prispevki za delavsko zavarovanje. S tem se bo zopet povišala obremenitev delodajalcev, kar bo imelo v teh težkih časih za posledico le še pohujšanje gospodarske krize. Naše delavske zavarovalne institucije naj skušajo izogniti se primanj-klijam z boljšim gospodarstvom in pocenitvijo uprave, a ne s povišanjem dajatev. Zato predlagam: Zbornica naj ukrene potrebo, da se zavarovalni prispevki v breme obrtništva ne bodo poviševali.

Peti predlog govori o preureditvi luksuznega davka, v kolikor zadeva obrtništvo in se glasi:

Mnogi obrtniki so poleg podvojitve prometnega davka prizadeti tudi z uvedbo luksuznega davka, ki je tako urejen, da se pobira pri uvozu ali producentu na sirovine in ko se iz njih napravi finalni produkt, se na ta produkt.

Sicer se sme na sirovine plačati luksuzni davek odbiti, vendar pa je predmetni odbitek vezan na knjigovodstvo, katerega obrtništvo nima v taki obliki, da bi moglo služiti za dokaz, da se je luksuzni davek na sirovine dejansko plačal.

Zato predlagam, da se zbornica zavzame za to, da se bo luksuzni davek pobiral smo na sirovine. Ako bi to ne bilo mogoče, naj se vsaj izde odredba, da se odbitek na sirovine plačane luksuznega davka prizna že, če se plačilo dokaže o fakturo, ne da bi bilo treba še s trgovskimi knjigami dokazati, koliko luksuznemu davku zavezanega blaga se je porabilo za izdelavo novih luksuznih predmetov.

Zbornični svetnik g. Windischer iz Novega mesta je postavil predlog zaradi neupravičene klanja po deželi in zaradi elektrifikacije Dolenjske, svetnik Golčar pa še poseben predlog o šušmarstvu.

Na intervencijo ZTOI je izdala banska uprava nalog vsem občinam, da morajo takoj prijaviti vsak posamezni slučaj šušmarstva, predstavniki občin so pa osebno odgovorni za pobiranje šušmarstva.

Podpredsednik zbornice g. Josip Rebek je poročal o glasovanju glede skupnih in ločenih zbornic, češ da je za skupne zbornice glasovalo 135 zadrug, za ločene samo 11, dočim 34 zadrug še ni glasovalo. Razni agitatorji begajo naše obrtništvo s pobiranjem podpisov za ločene zbornice in take podpise pobirajo celo poštarji.

Ob zaključku lista seja še ni bila končana.

Napredovanje v državni službi

Beograd, 14. decembra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministra za trgovino in industrijo sta povišana na državni srednji tehniški šoli v Ljubljani za profesorja v IV. skupini, 2. stopnji inž. Rudolf Škof in Anton Sever, dozdaj v V. skupini na isti šoli.

Brivnice smejo biti v soboto odprte

Beograd, 14. decembra. Uduženje brivcev za dravsko banovino je brzajavno naprosilo ministra dr. Kramerja, da intervencija pri ministru trgovine, naj dovoli brivcem, da smejo vneti v soboto na kraljev rojstni dan brivnice odprte, in sicer glede na določbe novega obrtnega zakona, da morajo biti ta dan brivnice zaprte. Minister dr. Kramer je predložil željo uduženja brivcev ministrskemu svetu, ki je na današnji dopoldanski seji odobril, da smejo biti brivnice na kraljev rojstni dan odprte, izvezemši čas, ko bo v celvi zahvalna služba božja.

HERRIOTOVA VLADA ODPSTOPILA

Pri glasovanju o plačilu vojnih dolgov je ostala v veliki manjšini

Pariz, 14. decembra. Davi ob 5.50 je ostala Herriotova vlada v zbornici po 15-urni debati o plačilu vojnih dolgov s 402 proti 187 glasovom v manjšini.

Po glasovanju je Herriot poudarjal, da sicer Belgija tudi ne bo plačala zapadlega obroka vojnih dolgov, da pa je to v zvezi s plačilno nezmožnostjo Belgije, dočim se Francija ne more sklicevati na to. H koncu je poudarjal, da se povsod kažejo obrisi diktature in da ni izključeno, da pride do eventualnega stanja, ki smo ga imeli pred vojno. Po glasovanju, po katerem je ostala vlada v manjšini, so ministri zapustili zbornico.

Pariz, 14. decembra. AA. Havas poroča:

Za Petriem je povzel besedo predsednik vlade Herriot, ki je izjavil, da bo postavil vprašanje zaupnice. Rotil je zbornico, naj misli na posledice, ki jih bo povzročil izid glasovanja, in očital tistim, ki so odločili ga vreči, da hočejo Francijo osamiti in porušiti solidarnost med njo in Anglijo. Ta solidarnost, je s povzdignjenim glasom nadaljeval

Herriot, je za nas velevažna, in zaklinjam vas, da je razredite zaradi 480 milijonov. Francoska vlada mora vztrajati na nedotakljivosti podpisa, ki ga je dala; zatajitev tega podpisa utegne postati za domovino usodna. Razumem, je zaključil Herriot, dobro razumem, da se narod vznemirja in upira, toda moj sklep je neomajen. Zagovarjam in branim samo to, kar sem spoznal, da je v interesu moje domovine. Upam, da bo domovina prizanesljiva proti tistemu, ki se je za to odločil zato, da reši čast njegove podpisa.

Herriotove besede je levica sprejela z odobravanjem.

Pri glasovanju o zaupnici vladi je zbornica s 380 proti 57 glasovom sprejela resolucijo finančnega in zunanje-političnega odbora, ki izjavlja: Zbornica sodi, da je treba odgoditi plačilo 15. decembra zapadlega obroka dotlej, da se sestane splošna konferenca v zvezi s svetovno gospodarsko konferenco, in da je treba urediti vse mednarodne obveznosti in vse transfere, ki nimajo protidajatev.

Resolucija zaključuje, da bi zbornica pristala na plačilo 15. decembra, če bi USA sprejela stavljenе pogoje; toda ker je Stimson odklonil angleške pridržke, Franciji ni mogoče pristati na plačilo ob takih okoliščinah.

Velika večina, ki se je izrekla proti vladi kljub Herriotovemu zaklinjanju in kljub temu, da je neoportuno otvarjati vladno krizo v trenutku, ko bo treba izglasovati proračun, je politične kroge presenetila. Sestava te večine ne kaže nobene poti za sestavo nove vlade. Zato se vrše o bodoči vladi samo ugibanja. Davi se je na parlamentarnih hodnikih imenovalo ime Daladiera kot bodočega premierja.

Herriot bo odpravil še tekoče posle, nato pa bo poslal v Washington besedilo resolucije, ki jo je sprejela zbornica po padcu vlade.

Pariz, 14. decembra. AA. Havas poroča: Herriot je davi ob 6.15 izročil predsedniku republike Lebrunu ostavko vsega kabineta. Lebrun začne konzultacije še danes dopoldne.

Malo povpraševanja na živilskem trgu

Na živilskem trgu je zavladalo splošno mrtvilo

Ljubljana, 14. decembra. Na živilskem trgu je zavladalo mrtvilo. Gospodinj je čelajša manj, kot da se hočejo počasi odvaditi vegetarijanske hrane. Sicer pa tudi niso prevrvali mnogo po mesu ter so mnogi mesarji dolgo zaman pričakovali kupcev, tudi prijazno ponujanje ni nič pomagalo. Ta pojav je res težko razumeti, da se mesečni tako slabo zalagajo z živil. Da tako strašno strahajo, je tudi težko reči, ker bi morali v primeri s slabim povpraševanjem na živilskem trgu že pomreči od gladi. Nekateri imajo najbrž zaloge živil doma, ker jih kupujejo na debelo, nekateri pa raje kupujejo v trgovinah kot na trgu. V mestu je tudi čedalje več modernih mesnic, kjer gre v denar največ mesa, zato se opaža, da izgubljajo živilski trg svoj pomen, zlasti če, ker se nič ne modernizira. Če bi imeli moderne tržnice, kakršne imajo že v nekaterih naših mestih, bi gospodinjje nedvomno raje hodile kupovat v nje kot hodijo na živilski trg, kjer se je danes zopet kar cedilo blato. Že dohodi na živilski trg so tako blatni, da si marsikdo raje premisli kot bi tvegali, da ostane v blatu.

Ker je živilski trg tudi pretesen v poletnih mesecih, vedno prestavljajo nekatere prodajalke, n. pr. prodajalke semen in mlečnih izdelkov. Poleti jih izpodirajo počasi z glavnega tržnega prostora, da je dovolj prostora za sadni in zelenjadni trg in gobarje, na zimo jih pa zopet prestavljajo nazaj, ko je na glavnem tržnem prostoru bolj prazno. Zdaj so prodajalke zopet na svojem starem prostoru od semensčiču, kjer so bili prej gobarji. Sadjarjev je še vedno mnogo. Edino po sadju in mlečnih izdelkih so gospodinjje povpraševale danes nekoliko bolj. Jabolka se

še niso podražila, srednja cena je 2.50 Din za kg, ni pa lepših jabolk izpod 3 Din. kg. Stalnim prodajalcem mlečnih izdelkov konkurirajo kmetice, ki ponujajo surovo maslo po 26 Din kg, pa tudi kuhano po isti ceni. Gospodinjje se ti mlečni izdelki ne zde dovolj fini, zato bi jih rade kupile po čim nižji ceni ter pravijo, da so predragi, čeprav je maslo pri poklicnih prodajalcih precej dražje. Toda pri kmetcih lahko barantata in gospodinjje se poslužujejo tudi posebne pravice, da pokušajo maslo ter ližejo kar cele kose. Kmetice jim ne dopovedujejo, da je to zoper zdravstvene predpise, gospodinjje pa kaj takšnega sploh ne pride niti na misel.

Na zelenjadnem trgu se cene niso spreminjele v splošnem in zelenjave je še vedno dovolj kljub pozni sezoni. Zeljnate glave ponujajo po 1.50 do 2 Din komad. Tudi na debelo jih je prodajal kmet na Sv. Petra nasipu. Ponujal jih je po 1.25 Din komad, bile so pa precej drobne ter so gospodinjje ponujale za nje le dinar za komad, češ, da vendar zelje ne more biti tako drago kot meso. Kmet je pa dejal, da zelenjava mora biti tudi zelje. Drag se zdi ohrovit na zelenjadnem trgu, glava po 3 Din, a zdaj ga je že malo. Rdeče zelje ponujajo po 75 par do dinarja glavo, najdražja je pa cvetača, ki spada med luksuzno zelenjavo. Najmanjša glava cvetače je po 2 Din. Salata se ni podražila in je je še vedno dovolj.

Na perutninskem trgu so prodajali domači tudi pitane putke, Bosanci pa gosti in pure. Gospodinjje se niso mnogo potegovala za perutnino, v primeri s kupijo na ostalem trgu je pa bilo na perutninskem trgu precej živahno.

Literarni večer

Ljubljana, 14. decembra. Sinoči se je vršil v dvorani Delavske zbornice literarni večer poezije. Recitali so svoje pesmi iz že izšlih pesniških zbirk: Miran Jarc, Anton Podbevšek, Jože Pogacnik, Anton Vodnik in Božo Vodušek. Poleg teh je recital za odsotnega Edvarda Kocbeka — plesalec g. Pimo Mlakar in to zelo posrečeno! — za pokojnega Srečka Kosovega pa za režiser Debever.

Večer je otvoril g. Anton Vodnik, ki je povedal, da ga je društvo »Krkac naprosilo za organizacijo tega večera in da so bili povabljeni sodelovanju stari in mladi. Stari pa se niso odzvali vabilu, zato je ta večer večer mlade slovenske lirike.

Vsi recitatorji — pesniki so z velikim občutkom recitali svoje pesmi, o čemer je pričal močan aplavz. Zelo občuteno jebral Kosovele pesmi g. Debever.

Kakor tudi je kazalo okoli 8. ure, da se večer zaradi preskromne udeležbe ne bo vršil, se je v teku četrte ure nabralo okoli 120 ljudi, večinoma iz našega literarnega sveta, ki so z velikim zanimanjem sledili recitaciji. Večer je prav lepo uspel in je »Krkac« čestitati, da je dala na spored tudi liriko, za katero se zdi današnji čas kaj malo prikladen.

Iz Trbovelj

— Vodnikove knjige. Knjige Vodnikove družbe, ki so bile naročene pri poverjenstvu »Sokolov«, so dospole in se dobe pri tajniku Sokolskega društva br. Plavšaku Robertu.

— »Gospa ministrice« na Sokolskem odru: Tukajšnje sokolsko gledališče priredi v nedeljo 18. t. m. ob 20. Nusičev komedijo »Gospa ministrice«. V glavni vlogi s. Ramovževa.

— Uduženje rezervnih oficirjev in bojnikov, sekacija za laški srez v Trbovljah priredi v soboto 17. t. m. ob 20. v Sokolskem domu svetveno proslavo kraljevega rojstnega dne. Spored proslave je pester, zato je pričakovati velike udeležbe. Sodelovala bo tukajšnja delavska godba.

— Tukajšnja strelska družina ima v petek 16. t. m. ob 20. v gostilni Vokar svoj I. redni letni občni zbor. Pri tej priliki se bodo sprejemale tudi novi člani, ki se zanimajo za strelski sport in so naklonjeni temu nacionalnemu uduženju.

— Za brezposelne ruderje: Glavna bratovska skladnica v Ljubljani je prejela od rudnika Oplesne pri Arandjelovcu v Srbiji obvestilo, da potrebuje nekaj kopačev in vozačev. Obtem je uprava rudnika sporočila, da plačuje ruderje od vozika, in sicer na glavni progi po Din 8.— na stranski progi po Din 7.— in na opavi po Din 6.—.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Sreda 14. decembra, katoličani: Spiridijon, Vojmir, pravoslavni 1. decembra.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Friderika.
Kino Ideal: Zoročenka na loteriji.
Kino dvor: Triglavske strmine.
ZKD: Predavanje o Norveški (dr. Škerlj) ob 20. v Kazini II. nad.

Umetnostno zgodovinsko društvo občini zbor ob 20. v verandni dvorani hotela Union.

Cankarjev večer »Svobodec in »Zarja« ob 20. v Delavski zbornici.

Muzejsko društvo za Slovenijo občini zbor ob 18. v knjižnici Narodnega muzeja.

Društvo »Pravnik« predavanje univ. prof. Spektorskega ob pol 21. v salonu restavracije pri Slamiču.

Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva predavanje ravnatelja Lapa ob 19. v predavalnici mineraloškega instituta na univerzi.

Materski večer ob 20. v dvorani OUZD (predava dr. Dragaš).

DEZURNE LEKARNE

Danes: Sušnik, Marijin trg 5, Kuralt, Gosposvetska cesta 10.

Izpod sita in rešeta

Sezona predavanj to leto prav nič ne zastaja za jesensko sezono gob. Imamo jih, hvala predavateljem, obilo in najrazličnejših. Zanimiva in poučna so vsa, sicer bi ne bila predavanja. Samo da so ena zanimiva za ožji krog poslušalcev, tako rekoč samo za strokovna ušesa, postavim tisto o novih izsledkih antropologije glede na izdelek iz Adamovega rebra, druga so pa zanimiva splošno in je iskreno vabljena tudi širša javnost. Imamo hvala bogu v naši dobi nebroj perečih vprašanj, katerih javno razmotrivanje je iz vseh vidikov nujno potrebno, prav posebno potrebno je pa iz pravnega vidika. In zdaj smo pri stvari.

Eno naših najodličnejših društev priredi v to svrhu drevi kot uvod v taka in enaka predavanja odličnega gospoda univerzitetnega profesorja predavanje »O kodifikaciji ruskih zakonov pred 100 leti«. Ker naj nudijo predavanja tega odličnega društva podlago za javno in svobodno diskusijo, si dovoljujemo opozoriti najširšo javnost na to izredno priliko, ki naj je nikakor ne zamudi, kajti bo predavanje v salonu restavracije Slamič. Vsak začetek je težak in naj se ga nikar ne ustraši tisti, ki začena. Naslov prihodnjega, tudi za širšo javnost zanimivega predavanja naj bi bil »Nabuhodonor in njegova socialna zakonodaja« ali »V iznjegorski polji in posledica njegove pregljenosti za pravne odnose naše dobe«.

Radioprogram

Sobota, 17. decembra.

9.15: Šolska proslava rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Izvaja II. deška in meščanska šola v Ljubljani; 10.30: O šahu (dr. M. Vidmar); 11: Koncert salonske kvinteta; 12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13: Čas, plošče; 17: Salonski kvintet; 18: Angleščina (ga. Orthaber); 18.30: Gimnastične vaje (Soukal); 19: Poglavje iz sociologije (dr. Gosar); 19.30: Zgodovina filozofije: Prvi pionirji zapadne znanosti (dr. Veber); 20: Koncert delavske godbe »Zarja«; 21: Slovenske narodne pesmi poje g. Mirko Pugelj s spremljevanjem salonske kvinteta; 22: Čas, poročila, plošče; 23: Napoved programa za naslednji dan.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA

Devize: Amsterdam 2316.24 — 2327.60, Berlin 1369.30 — 1380.20, Bruselj 798.02 do 801.96, Curih 1108.35 — 1113.85, London 188.75 — 190.85, New York ček 5741.59 do 5769.85, Pariz 224.97 — 226.09, Praga 170.67 do 171.53, Trst 294.35 — 296.75.

INOZEMSKA BORZE

Curih: Pariz 19.87, London 17.06, New York 520.06, Bruselj 72, Milan 26.60, Madrid 42.40, Amsterdam 208.975, Berlin 123.725, Solija 3.76, Praga 15.40, Varšava 58.90, Bukarešta 8.066.

Amerika bo še razmišljala

Washington, 14. decembra. AA. Hoover bo sporočila držav, da nočejo plačati 15. t. m. zapadlih obrovkov, po vsej verjetnosti jutri izročil kongresu, obenem pa bo najbrž kongresu tudi priporočil, naj se problem dolgov znova prouči.

Razpisani zdravniški službi

Banska uprava dravske banovine v Ljubljani razpisuje v javni bolnici v Murški Soboti službo primarnega zdravnika specialista za kirurgijo s kvalifikacijo po čl. 20. zakona o bolnicah. Prošnje s potrebnimi dokumenti je treba vložiti pri kr. banski upravi dravske banovine do 31. t. m. Razpisana je tudi služba banovinskega zdravnika družbene zdravstvene občine Cerklje, s sedežem v Cerkljah, s plačo uradniškega pripravnika in pripadajočo potno povprečno plačo. Prošilci morajo imeti pogoje za sprejem v državno službo in dovršeno zdravniško pripravniščno službo (staž) in poleg tega vsaj šest mesecev bolniške porodniške prakse. Prošnje je treba vložiti pri kr. banski upravi v Ljubljani do 20. t. m.

Za Gorjanci so pa tiči

Nikoli niso zadovoljni, pa naj še toliko dosežejo — Zda-
kujejo velike načrte

Ljubljana, 14. decembra.
Bela Krajina, Bela Krajina, Ormož, Metlika, pa zopet Bela Krajina. Preje je človek komaj za praznike slišal o njej kako besedo, sedaj pa vsak teden kaj novega. In vedno nas bolj navdušujejo. Vedno nam pripravljajo nova, ugodna presenečenja. Ljudje se pa čudijo, odkod naenkrat ti Belokranjci. Čudijo se vsem in številnim vrticem v dnevnih in nočnih kar preveč jim je, če tudi 25.000 Belokranjcev zabava svoje mesto v časopisih in našem javnem življenju. Celje, Maribor, Novo mesto in Gorenjsko so že nekaj vsakdanjega, nič čudnega, če so vsak dan v časopisih mnoge vesti iz teh krajev. Zakaj naj bi potem bilo čudno, če se tudi o Belokranjcih nekaj sliši?

Tam so, za Gorjanci! Lep je njihov kraj. Krajanka dežela jih je včasih bolj cenila. Takrat so jo prvi branili s krovja in življenjem pred Turki, obveščali so ostro-
le Kranjce, naj se pripravijo. Ko pa so minili turški časi, so jih Kranjci polagoma pozabili. Beli Kranjci pa črnih Kranjcev niso izgubili iz spomina. Dolgo se niso zmenili za nje, nego so živeli čisto svoje življenje tam okrog Kolpe in Lahinje. Šele letos pomladi so se oglasili. Pridite k nam, vabimo vas, pogledajte tudi naše lepe kraje, preživite pri nas počitnice! In črni Kranjci so prihajali, pa se čudili. Nismo vedeli, da je tam res tako lepo in poceni. Naš Gregorčič je s svojo fotošolo obhajal Dolenjsko, na Belo Krajino pa je skoro pozabil. Skoro, pravim, ker je tudi do njega končno prišel glas in mu pomagal k odločitvi: še mi gremo tja dol, za Gorjance, pa bodo naši aparati pogledali in povedali, če je res kaj lepšega. Tako je obračal naš Beno Gregorčič, bog pa mu je obrnil na drugo stran. Dež je prišel in jesen je ogolila lepo naravo. Z izletom fotošole ni nič. Zato pa pojdemo tja k belim rojakom v prvih pomladanskih dnevih.

Tako so naredili ti hentan! Belokranjci. Še strogi gospod Klodič na železniški direkciji je bil zadovoljen z njihovim izletniškim vlakom, kar mnogo pomeni. In drugo leto bo spet vozil turist tja med njihove vinske gorlice, polne vriskov in ljubezni. Samo morda še malo hitreje, ker pot je precej dolga.

Toda so ti beli naši rojaki nezadovoljni. Nič kaj niso zadovoljni z letošnjim letom. Premalo jim je in hočejo še več! Pa so šli, tiči, in ustanovili tujsko prometna društva, da nas bodo še bolj vabili tja dol. Pravijo, da nikdar ne pozabi Belokranjca, kdor ga je pil v onih ljubkih zidankah sredi vinogradov, na njegovem izviru. Tam niso vina prav nič krščanska in hvaljevali odklanjajo misijonarje, čisto židovske vere so in ne marajo krsta. Zato jih imajo ljudje tudi tako radi. In kdor bi imel po tistih naravnih, dobrih vlinah glavo, ga lahko zastojal ozdravi. Res so tiči ti Belokranjci, če so se še ljubljanski zdravniki ponudili, da bodo take bolnike zastojal ozdravili.

No in s temi svojimi vini bi radi, kar vso Ljubljano poplavili. Na obeh vesele-
mih so se postavili kakor Cerberji ob vho-
du v podzemlje in nudili kozarček za di-
narček. Pa se človek premoči najprej
sam, misleč, dinarček lahko žrtvujem,

potem ga pa premoči izvrstna kapljica, pa je naenkrat kovaček. Od dinarčka do ko-
zarčka in litra, od litra do soda, od soda
do sodov in potem do kleti. V šliki se
šopir, lep napitek: Belokranjska klet, ki
skriva v sebi nad 5 vagonov tega božjega
daru. Ravno sedaj sortirajo vina, da bomo
potem Ljubljancem lahko brez skrbi pri-
čakovali prihodnje trgovce. Enako brez
skrbi so lahko glede priložnosti vin, ker
Belokranjci jamčijo za to. So sicer v Ljub-
ljani nekateri, ki pod znakom metličane
prodajajo bogsigavde kakšno brozgo,
vendar pa bo tudi tem odklenalo, ker jih
že sedaj ljudje sami zavračajo.

In vražjo srečo imajo. Cesarjoli se
lote, vse jim uspe. Iz Bele Krajine res ho-
čejo narediti jugoslovensko Kalifornijo.
Sedaj prično z obsežno akcijo za povzdigo
sajdarstva tam med Gorjanci in Kolpo. V
tem jih je nedvomno podprla tudi naša
banska uprava. Kmetijski oddelek
primorske banske uprave stalno prireja
po vseh krajih Dalmacije tečaj sajdar-
stva, vinogradništva in vinarstva. Tako
bo storila gotovo tudi naša dravska bano-
vina v Beli Krajini, ki je bila do sedaj
najbolj zapuščenata, pa bomo z racionar-
nim gospodarstvom in izkoriščanjem vseh
pridobitnih možnosti sami rešili to zlom-
kovo krizo, četudi nam nihče ne bo po-
magal. Je pač tisti pregovor resničen:
pomagaj si sam in bog ti bo pomagal.

Gospodarski odbor v Metliki se že
delj časa peča z mislijo, da bi priredili
kar v Beli Krajini vinarsko razstavo, da
ljudje vidijo lepe kraje in kar tam poku-
sijo dobra vina. Dobri naš direktor Klodič
pa se bo gotovo zavzel, da bo tudi za to
razstavo, kakor za vse druge, dovolje-
na četrtinska vojna. To bo zopet takrat
lepo. Morda se bodo še odločili, pa pričel
tudi v Zagrebu na veseleju in sicer pro-
pagando za svoja vina. Nič bi ne zgrešili,
če bi še to pripravili.

In potem... kdo bi vedel, če ne bo
nekega dne predsednik zdruge »Belo-
kranjska klet« simpatični g. dr. Riko vzel
pot pod noge do gospoda Roosevelta in
mu priporočil vina svoje rodne grude,
kajti je tudi v Ameriki mnogo naših belih
rojakov, ki nedvomno sila težko prenašajo
prohibicijo. Zmožni so vsega, ti Belo-
kranjci.

Če bodo tudi še naprej tako marljivo
nadaljevali s svojim delom, bodo čez ne-
kaj let pričeli kopati v Beli Krajini zlato.
Ne sicer pravo, nego zlato bo vredno, kar
bo zemlja rodila, ker bodo vse prenovili,
vse poboljšali, vse popravili in vse pre-
uredili, pa zato tudi vse dosegli. Le poleg
ljubljanskih Belokranjcev morajo tudi Be-
lokranjci v Beli Krajini dobro pljunuti v
roke.

Res, tiči so tam za Gorjanci!

Otroška molitev.

Mihec molí zvečer: Dobri bog, ne
dopusti, da bi dobil moj papa še več
otrok. Saj vidiš, da sploh ne zna ravnati
z njimi.

V salami ni bacilov.

— Čujte, kaj ne morejo biti bacili
tudi v salami?

— Od kod naj se pa vzamejo, saj je
na obeh koncih zavezana.

Regulacija Ljubljance še ni končana

Ljubljano bi bili lahko regulirali tako, da bi ne bila
trpela higijena v mestu

Ljubljana, 14. decembra.
Nekateri meščani so se včeraj razve-
selili, da je regulacija Ljubljance že kon-
čana, ker ni več stala v Ljubljanični strugi:
sredi mesta smrdljiva brozga, s katero se
je Ljubljana lahko ponašala vse leto klub
slovesu, da je njeno zdravstvo na višku.
Regulacija dela pa še niso končana in še
ne bodo tako kmalu, celotna regulacija pa
še najbrž ne bo izvršena niti v doglednem
času. Kar se torej tiče Ljubljaničnega
smrada, bomo morali ostati še pesimisti
in tudi včeraj nas niso mogli nosovi pre-
pričati, da je Ljubljanična dišala, čeprav je
bila struga prazna — le fekalije so se zbi-
rale na dnu ter pričale, da je Ljubljanična
še vedno glavni kanal.

Kdor se je vsaj nekoliko pozanimal za
regulacijo Ljubljance, ve, da so zbehtori-
rali ob cukrni jez, ki ga je sredi zapira-
la zapornica. Ob izlivu Gradaščice je le-
sena zapornica, ki je jez, da Ljubljaniča
ne more teči skozi mesto, da jih voda ne ovi-
ra v strugi pri delu. Voda se je odtekal
zaradi tega le po Gruberjevem prekopu.
Tretji jez, ki je povsem časasna značaja,
je lesena zagatna stena na Kodeljevem.
Med tem lezom in onim pri cukrni so le-
tos uravnali Ljubljaničino obrežja in po-
glabljali strugo. Menda se še ni govorilo
toliko o noben rečni regulaciji, čeprav je
bila v pogledu tehničnih težkoč ter teren-
skih prilik neprimerno težja in pomemb-
nejša od regulacije Ljubljance, kot se je
o slednji Zakaš se je govorilo toliko, vsi
vemo. Če bi se ne pritoževali nenestant
več mesecev, če bi ne rotili ter prosili ču-
niteljev, ki so lahko odločili, bi ne došli
niti tega, kar so storili šele ob koncu po-
letja tako velikodušno, da je podjete iz-
plakovalo strugo vsaj dvakrat na teden.

Najbolj žalostno je pri tem, da so ho-
teli obdolžiti tiste, ki so zahtevali, naj se
podjete poslužijo drugega načina dela, da
ne bo brozga zastajala v strugi v mestu in
zastrumila zraka, ki ga diha 60.000 pre-
bivalcev, in da naj mestna občina skrbi za
zmožne, higijenične razmere — to ljudi so
hoteli obdolžiti za »nergačce«, ki hočejo za-

vreti napredek Ljubljane ter onemogočiti
regulacijo Ljubljance! Ljudem bi ne bilo
treba toliko dokazovati, da je smrad po-
trebno zlo, če hočemo imeti regulirano
Ljubljaničo, ako bi občina sklenila s pod-
jetjem pogodbo, s katero bi se podjetje
obvezalo, da bo izvrševalo regulacijo dela
po načinu, po katerem ne bo trpela javna
higijena. Ali je bila takšna pogodba ske-
ljena? Če je bila, tedaj bi občina lahko
prisilila podjetje, da bi se držalo pogodbe,
če pa ni bila, pade krivda na občino.

Naivni so izgovori, da bi se delo ne
moglo vršiti po kakšnem drugem načinu.
Odločala je pa nedvomno kalkulacija. Pod-
jetje, ki je delo prevzelo, je bilo najnižji
ponudnik. (Ne vemo tudi, če je občina
sklenila z njim pogodbo, po kateri bi bile
delavstvu zalamene minimalne mezde, ve-
mo pa, da je prišlo med podjetjem in de-
lavstvom do hudega meznega spora ter
da so delavci stavkali.) Ljubljaničo bi la-
hko regulirali, četudi bi ne zgradili ob-
cukrni jez, struga bi bila lahko vse leto
prazna kot je bila včeraj, morali bi posta-
viti na najnižjem jez, na Kodeljevem,
kjer so izčrpavali brozgo iz izoliranega
dela »truge« — močnejše črpalke, ki bi
zmagovali dotok fekalij vsega mesta. To
bi bilo seveda nekoliko dražje, kar je od-
ločalo, javni interesi pa seveda ne odlo-
čajo. Morali bi na seveda izplakniti tudi
od časa do časa prazno strugo, a ne pu-
stiti, da zastajajo ogabne tekočine na dnu,
kot so pustili včeraj.

Dela so zdaj napredovala tako daleč,
da so torej lahko odprli zapornico pri cu-
krni, ker je dno zravnano. Brozgo so pa
morali izpustiti že zato (seveda to izpu-
ščanje brozge ni bilo nič kaj slovesno), ker
morajo poglabiti strugo in zravnati bre-
gova še na tej strani zapornice, približno
v dolžini 13 m. Zakaš niso postavili zapo-
rnice nekoliko višje, da bi prvi profil ne
segal na to stran zapornice, ne vemo.
Brozga se je iztekla in zdaj lahko poglab-
ljajo strugo tudi na tej strani jez, ki ga
bodo razstrelili, ker ga zdaj ne bodo več
potrebovali, čeprav morajo zravnati in

obzidati desni breg struge v dolžini 90 m
pri mostu na Kodeljevem, torej v doslej
izohranem delu struge! Ob tem bregu je
bila doslej položena stavbna železnica, da
so izvažali iz struge material. Zdaš, ko
torej ne bo več zadrževal fekalij jez pri
cukrni ter se bodo nabirale do jez, na
Kodeljevem, bodo vseeno lahko delali v
strugi, dočim doslej niso mogli in je mo-
ral zadrževati jez pri cukrni vso brozgo
v mestu!

Včeraj so, poleg omenjenih del, ravnali
desno nabrežje na Poljanskem nasipu in
obzidavali levo obrežje vzdolž bolnice.
Ko bodo končana ta dela, morajo še po-
dobetirati opornike franciskanskega mostu.
Struga bo namreč poglabljena tudi skozi
mesto dela so bila poverjena, poglablja-
nje struge v mestu. Ljubljanski gradbeni
družbi, zato bodo morali ojačiti temelje
opornikov, ki bi bili sicer povsem iz zem-
lje. Vsa ta dela bodo trajala še najbrž dva
mesece, vračunano seveda m poglabljanje
struge. Smradu, žal, potem takem še
ne bo konec: seveda si pa žele najbolj pe-
simisti in »nergačci«, da bi bil konec teh
čudnih komedij, ki so v zvezi z regulacijo
Ljubljance.

Rudarski praznik

Trbovlje, 12. decembra.

Kakor druga leta, so tudi letos rudniški
nameščenci in rudarji na dostojen način
proslavili praznik svoje stanovske zaščit-
ne sv. Barbare. Tradicionalnega pohoda
izpred glavne pisarne k cerkveni proslavi
se je letos udeležilo toliko rudniških na-
meščencev, kakor še nobeno leto izza pre-
vrat, kar je pač dokaz stanovske solidarno-
si in zavednosti. V znamenju tega se je vr-
šila tudi proslava, ki jo je priredilo tu-
kajšnje Društvo rudniških nameščencev v
dvorani gostilne Forte. Gostilna je bila na-
bito polna, prišli so tudi mnogi stari očar-
ci, ki jih je neodoljiva sila prignala na to
slavje.

Uvod v proslavo je bila državna himna
ki jo je zaigrala delavska godba. Nato je
spregovoril predsednik Društva rudniških
nameščencev Polde Odlaček, ki je naglasil
pomen praznika sv. Barbare, poudarjajoč,
da je letos posebno žalosten, ker je pred
dnevi smrt ugrabila šest pridnih in dobrih
tovarišev. Z veseljem kakor vedno, brez
zle slutnje v srcu so šli na delo, toda sredi
dela jim je zastal dih, otrpnilo je srce,
odrvnel pogled... Smrt se je priplazila
v črne rove in kruto zamahnila s koso. To
je usoda rudarja, ki ne ve ne ure, ne dne-
va...

Kadar gre rudar v rov in pušča doma
rodino, se vedno zaupa sv. Barbari, ki mu
je tudi priporočnica v sili in stiski. Danes
je sicer upanje v nadnaravno moč uplah-
nilo in je močno omajano, ostala je pa za-
vest solidarnosti. Če je poprej rudar častil
sv. Barbaro kot mogočnega priporočnika, vidi
sedaj v njej samo simboličen lik, vidi v
njej samega sebe. Govornik je zaključil z
željo, naj rudarji tudi v bodoče spoštuje
solidarnost in medsebojno pomoč. Sledila
je kratka recitacija, proslava je bila pa
zaključena s simbolično alegorijo, ki je
predočila težko in nevarno delo rudarja v
rovu. Slavnost je bila zaključena z rudar-
sko himno, nato se je pa razvila prav pri-
jetna zabava, poživljena z raznimi šalji-
mi nastopi.

Moste za brezposelne

Ljubljana, 14. decembra.

Iz razgovora z g. županom Semetom.

Moste kot najbolj industrijska okoliška
občina, je pač najbolj prizadeta po brezpo-
selnosti. Tudi v Mostah se je pokrenila od-
ločna akcija za pomoč brezposelnim. 11. t.
m. se je sklepalo med zastopniki občine,
Kolašič, Sokola, Gasilcev in šole ter delav-
stva o ustanovitvi kuhinje za brezposelne
in njih družine. Sklenilo se je, da se po-
krene nabiralna akcija, ki naj omogoči ob-
stoj kuhinje in iz katere donosa naj bi se
po možnosti razdeljevale tudi podpore.
Namen je bil, združiti se popolnoma brez-
strankarsko v delu za pomoč bednim brez-
poselnim, vendar so se pa gotova društva
odtegnila skupnemu sodelovanju in nazna-
čila, da bodo ustanovila lastno kuhinjo, ki
naj bi poslovala že s pričetkom tega mese-
ca kar se pa seveda še ni zgodilo. Upamo,
da bo imela ta skrbno premišljena akcija
občine in sodelujočih društev več uspeha
in otvorila svojo kuhinjo že pred božičem.
Prostor je tudi že določen. Treba je le še
najti stalnih virov za obstoj in uspešno de-
lovanje kuhinje, kar je upati, da se bo tu-
di doseglo. Občina je v ta namen že voti-
rala čedno svoto in upamo, da bo tudi od-
ziv pri občanih primerno dober. Poleg tega
je županstvo sklicalo za danes ob 5. popo-
dne v občinski pisarni sestanek vseh tovar-
narjev občine Moste, oziroma njih zastop-
nikov, kateremu bo prisostvoval tudi g.
sreski načelnik ljubljanske okolice. Na tem
sestanku naj bi se razpravljalo o stalni po-
moči s strani najboljše situiranih občanov.
Kako bodo ta pogajanja izpadla je predvi-
doma še negotovo. Upamo, da se bodo prav
vsi odzvali in tako omogočili preurano naj-
bednejših soobčanov, kajti sama votacija
občine, daš je precej velika, ne more za-
dostovati za tako veliko število pomoči
potrebnih, ker število brezposelnih je z
njihovimi družinskimi člani okrog 900!

Zelimo občini Moste, da čim lažje reši
naogo, ki si jo je zastavila in upamo, da
bo s pomočjo omenjenih društev in odziva
občanov postavila vzorno kuhinjo za bedne
brezposelne, ter jih na ta način otela naj-
hujšega — lakote.

Tam, kjer imajo devet mesecev noč

Zanimivo predavanje gosp. Hansa Ertla o življenju na
Grönlandiji

Ljubljana, 14. decembra.

Kakor vsa alpinistična in krajeplisna
predavanja, je bilo tudi snočnje, ki ga je
priredil TK Skala v unioński dvorani, prav
dobro obiskano. Dvorana je bila precej pol-
na, predavanje so posetili med drugimi tu-
di predsednik SPD dr. Pretnar, primarij dr.
Pogačnik in drugi odlični predstavniki na-
še turisticke. Predaval je znameniti nemški
alpinist Hans Ertl, ki nam je bil znan že
iz svojega prvega predavanja o drznem
vzponu na severno steno Ortlerja, to pot je
pa predaval o ledenih Grönlandiji.

Predavatelja je seznanil z občinstvom
predsednik Skale prof. Janko Ravnik. Tak-
oj uvodoma je simpatični Monakovčan
omenil, da je prišel meseca maja baš od po-
greba drugega mu prijatelja Tonija Schmit-
ta, ki se je na nevarni plezalni turi ubil.
Kakor znano, so Ertl in brata Schmitt na-
pravili skupaj več drznih prvenstvenih tur.
brata sta bila tudi prva, ki sta preplezala
severno steno Matterhorna. Bil je ves zdvo-
jen in skrajno nerazpoložen, za vedno je
hotel dati turistiki slovo, ko ga je telefoni-
čno pozval dr. Fank. Ustvarilec filmov »Sve-
ta gor«, »Bela opojnost« itd in ga vprašal
če bi hotel z njim na Grönlandijo. Rad se
je odzval temu vabilu, saj je bila s tem
ureničena zopet ena njegovih mladostnih
sanj.

25. maja je krenila »Borodina« iz ham-
burške luke proti Grönlandiji. Šele v Ham-
burgu je zvedel, da gre za filmsko ekspi-
dicio. Ekspedicije se je udeležilo 37 članov
med njimi sta bila dva znamenita nemška
učenjaka, s Ertlom vred pa tudi trije drugi
znameniti alpinisti, znana Guzi Lantschner,
David Zogg itd. S seboj so vzeli tudi sever-
ne medvede iz Hagenbeckovega zverinjaka.

Po precej nemirni vožnji, na kateri se
je skoraj polovica ekspedicije lotila morskata
bolezen, so kmalu pasirali Škotsko in ko so
se približali rtu Farwell na Grönlandiji,
so zapazili prve ledene gore. Mogočno so
plavale, pogled na nje je bil veličasten in
Ertl zatrjuje, da so nanj napravile nepoza-
ben vtis.

Grönlandija je štirikrat večja od Nemčije.
Ekspedicija se je najprej ustavila v Kook-
havnu, kjer je napravila nekaj posnetkov.
nate pa v Umanaku, ki je postalo središče
vsega snemanja. Filmske ekspedicije se je
udeležil tudi sloviti nemški letalec in zračni
akrobat Udet, ki je imel s seboj dve vodni
in eno navadno letalo. V prekrasnem fjor-
du Umanaka so več tednov delali razne
posnetke in prizore za film, v katerih je so-
delovala tudi Leni Riefenstahlova, znana iz
filma »Bela opojnost«. Sploh je imel dr.
Fank s seboj večina samo turiste in
smučarje, ki so po njegovem mnenju za
film mnogo boljše od izurjenih filmskih
zvezdnikov.

Ertl je prožno in šegavo opisal razne
momente bivanja na Grönlandiji oziroma
v zalivu Umanaka, ture na ledenike in
bribe, ki so bile združene z veliko, čisto
tudi smrtno nevarnostjo. Tako je bila nekoč
skoraj vsa ekspedicija na ledeni gori, ki se
je nenadoma preklala in je polovico članov
ekspedicije zdrknilo v ledeno mrzlo morje,
iz katerega so jih z največjo težavo rešili.
Udet je imel svoje taborišče približno 150
km od Umanaka, ker tam ni bilo priprava-
ga terena za prijetanje in startanje. Za
film je Udet delal vratolomne akrobacije,
da so se nam čisto od groze ježili lasje in več-
krat smo mislili, da se bo drzni letalec ubil.
Drvel je z nezasičeno brzino tik ledenikov
ali pa brzel na hidroavionu po vodni glad-
dini, ki je bila gosto posejana z ledenimi
gorami.

Prekrasni so posnetki ledenih gora, ki
imajo fantastične oblike ter ogromen ob-
seg. Nekateri so visoke do 150 m, pomisliti
je pa treba, da moli iz vode samo ena de-
setina, devet desetih ledu je pa pod vodo.
Na takih ledenih orjakih so filmali tudi se-
verne medvede, ki so jih pripeljali s seboj.
Zveri, ki so bile popreje popolnoma krotke,
so pa v svojem naravnem elementu in v
svobodi zdijvale in so imeli silne križe in
težave z njimi.

Ertl je podal tudi verno sliko življenja
tamšnjih prebivalcev. Skromen narod so
Eskimi, bedno in težko je njih življenje.
Preživljajo se samo z lovom na tuljne, de-
loma tudi z ribolovom. Po veri so kristja-
ni. Ekspedicija je najela okrog 150 doma-
činov s kajaki, ki so jih potrebovali za fil-
manje. Eskimi so smeli in drzni vozači,
izredno spretno obvladajo svoje male čol-
ničke, ki jim služijo predvsem za lov.
Vsak tak čoln je opremljen z naphnjeno
tuljuno kožo, ki ga drži nad vodo, če se
prevrne. Zanimivo je, da Eskimi ne znajo
plavati, kar pa ni čudno, če se upošteva,
da znaša najvišja temperatura vode poleti
8°C nad ničlo. Čuden in nekoliko neuto-
meljen je tudi njihov strah pred ledenimi
gorami, ki se jim ne upajo blizu.

Ekspedicija je v juliju svoj tabor prese-
lila ter tam nadaljevala snemanje. Od ma-
ja do julija sije na Grönlandiji sonce dan
in noč, pozneje pa traja devet mesecev
noč.

Ertl je nazorno opisal nevaren vzpon na
visoko ledeno goro. Bilo je pozno v juliju,
in takrat je to združeno s precejšnjimi
nevarnostmi, ker led poka in se gore lo-
mijo. Ko sta bila on in Zogg na takem
velikanu, je v sredi nenadoma eksplodiral,
nato se je pa začel sukati okrog sebe,
dvigal se je in padal. Oba sta bila v smr-
tni nevarnosti. Z ledenika je skočil narav-
no v morje, ki je imelo 2° pod ničlo. Da-
vida Zooga so pa s težavo rešili. — Prof.
Sorge in drugi učenjaki so napravili na
Grönlandiji znanstvene ture in odkrili
mnogo važnega za znanost. Tudi ti izleti
so bili zelo nevarni, zlasti ker učenjaki
niso bili izvežbani turisti.

Predavatelj je omenjal še zanimive epi-

zode iz življenja Eskimov, iz bivanja v ta-
boriščih, drastično opisal nekatere »nava-
de« domačih psov, kazal posnetke ogrom-
nega grönlandskega ledenika, ki se pomi-
ka dnevno 17 m naprej. Slovita Pastirica
na Velikem Kleku se na leto premakne za
40 m in iz tega lahko vsakdo razvidi, ka-
ko naglo je premikanje tega ledenika. Ko
se naberejo zadostne množine ledu, se od-
lomijo in tresčijo z ogromno silo v morje,
ki povzroči veličanske valove in brzigne
včasih do 200 m visoko.

Lep je ta svet, neizmerno lep in svobo-
den. Na njem ni davčne uprave in ni fiska-
vsakdo je svoj gospodar po mili volji. Za-
to se je Ertl s težavo ločil od njega in nje-
gova želja je, da bi se lahko še enkrat po-
vrnil v to divjo ledeno romantiko. Dr.
Fank je izdelal iz tej ledeni puščavi kras-
en film, ki ga bomo videli prihodnje leto.

Iz Novega mesta

— Da boste imeli najlepšo knjigo pri-
hiši, pošljite takoj po prejeti pozivnici 35
Din upravi »Slov. Narod«, da vam pošlje
po pošti roman »Prokletstvo ljubeznic«, ki
gre glas o njem od ust do ust. Iako pre-
tresljivega, v srce segajočega romana še
niste čitali. Dve debeli knjigi dobiš za 35
Din, za mal denar si boste krajšali dolge
zimске večere.

— Očistite hodnike! Kaže, da so me-
ščani onstran Krke v nedanji Kandiji še
vedno druge vrste meščani in da je Kan-
dija še vedno umazana in blatna vas iz
nedanji časov. Blata je tam na stote. Pa
bi se še kako potrpelo z njim, če bi ne bil
že dohod v Kandijo pod vsako kritiko.
Zadnjič, ko je bil trd sneg, so se mestni
delavci mučili z odmetavanjem letega s
hodnikov na mostu, zdaj, ko je po njih
samo brozga, se je nihče ne uzmeli in ubogi
onstranec naj bo moker in blaten do kolen.
Most ni več mestni mejnik, globoko sredi
mesta tiči in ker smo vsi meščani z ietimi
dolžnostmi, naj bi bili deležni tudi istih
ugodnosti.

— Osebnost vest. Šef kandijeke železniške
postaje g. Josip Hren je v istem svojstvu
premežen v Petrovce pri Celju.

— Divjega lovca ponove podjetni šmi-
helski gasilci na Trh krajfjev dan. Opo-
zarjamo že v naprej na lepo ljudsko igro.

— Sečnja lesa (drv) je v Cegelnici za
Zabjo vasjo najstrožje prepovedana. Pro-
stor je zastražen in v lastnem interesu naj
se ga vsako ognje.

— Šolarjeva nezgoda. Včeraj jutrat je
hitel Zarko, sin lesnega trgovca in mest-
nega občinskega svetovalca g. Petriča, v
šolo. Na mokrem in blatnem hodniku pred
Krajevno knjižarno mu je spodrsnilo in
najbrž si je nalomil roko v zapestju. Prvo
pomoč mu je nudil slučajno mimo prišel
učitelj Lojze Ivančič, potem pa je korajžni
dečko kar sam odšel k zdravniku. Moral
je v bolnico. Simpatičnega fantka vse po-
miluje.

— Šmihel-stopiško županstvo je pose-
dilo lani mnogim kmetovalcem semenski
oves in krompir. Letos ga morajo vrniti,
sicer bo poslalo županstvo po seme samo
na stroške dolžnikov. Tudi letos je mo-
goče dobiti semenski krompir ali oves.
Treba pa se je zanj nujno zglasiti na žu-
panstvu v Kandiji.

— Živinski sejmi so v Karlovcu radi
slinavke in parklječke za letos prepoveda-
ni. Izključena je sploh vsaka tovrstna trgo-
vina in promet z živalmi, na kar živinorej-
ce in prekupce opozarjamo.

— Vreme, ki nam je obetalo debelo
snežno odejo, se je sprevrglo, potegnil je
jug in bele lise so okoli mesta vedno bolj
redke. Ze po bližnjih višinah pa opažamo
novo zimsko odejo po drevu in po tleh.
Tudi naši smučarji so že na budni straži.
Pa o njih drugič kaj več.

Narodno gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

Sreda, 14.: Zločin in kazen. Red C.
Četrtek, 15.: Ob 15. uri Roksi. Dijaska
predstava. Globoko znižane cene. Izv.
Petek, 16.: Zaprt.

»Zločin in kazen«, izvrstna drama-
tizacija Dostojevskega romana, ki jo je
napisal Kranjskiopis, se ponovi v naši
drami drevi ob 20. uri za Red C.

Dijaska predstava v ljubljanski dra-
mi. V četrtek, dne 15. t. m. se uprizaro iz-
vrstna veseloigra »Roksi« kot dijaska
predstava po globoko znanih cenah. Ce-

Fantje in moške

Dekleta in žene se ne bodo prav veselile božičnih praznikov in prihoda novega leta, če jih ne razveselite vsaj z majhnim darilom. Najcenejše, toda najlepše darilo je lepa knjiga. A najlepša med lepimi je roman »PROKLETSTVO LJUBEZNI«, ki ga dobite za boriš 35 Din (s poštnino vred), čeprav obsega dve debeli knjigi. — Pošljite takoj upravi »Slov. Naroda« ta malenkostni znesek po položnici, ki ste jo prejeli včeraj, odnosno danes, da boste imeli pravočasno v rokah božično darilo, ki ga bodo vaša dekleta in žene res vesele.

Dnevne vesti

— Najemnine bodo regulirane s posebnim zakonom. Zagrebški listi poročajo, da se je mudila v Beogradu deputacija stanovanskih najemnikov in vseh strokovnih organizacij, da posreduje v zadevi znižanja najemnin. Na merodajnih mestih je dobila deputacija zagotovilo, da bodo najemnine regulirane s posebnim zakonom. Minister socialne politike je izjavil, da bodo banovine s tem zakonom pooblašče, ne postopati v stanovanjskih zadevah po krajevnih razmerah. Končna rešitev tega perečega vprašanja bo prepuščena banovnam, obenem pa predvideva osnutek zakona ustanovitve foruma hišnih posestnikov in najemnikov, ki naj bi sporazumno normalizirali najemnine. Za osnovo naj bi služila najemnina, ki je prijavljena davčnim oblastem, predvideva se pa znižanje najemnine od 10 do 50%.

— Jubilej NSZ. Naše nacionalno delavstvo proslavi prihodnje leto 25 letnico obstoja nacionalne strokovne organizacije. Pred 25 leti je bila ustanovljena narodna delavska organizacija, predhodnica sedanje NSZ. Ta pomembni jubilej proslavi nacionalno delavstvo 13. in 14. maja 1933 v Ljubljani, ko razvije tudi centralni prapor NSZ. Pokroviteljstvo prireditve je prevzel ban dravske banovine g. dr. Marušič, v častnem predsedstvu so pa g. ministra dr. Kramer in Pucelj, župan dr. Puc in Lipold, za sokolstvo L. podstarosta E. Gangl, za ZKD direktor Jug. za Narodno odbrano dr. Cepuder, za združenje narodnih železničarjev J. Deržič, za zvezo društev privatnih nameštencev Joško Zemljčič in za westfalske izseljence Pavel Bolha.

— Seja glavnega odbora Rdečega križa se je vršila v Beogradu v dnevi od 27. do 29. novembra pod predsedstvom L. podpredsednika g. dr. Tugomirja Alaupovića. Te seje so se poleg članov iz Beograda udeležili delegati malone vseh oblastnih odborov iz države, med njimi kot zastopnika ljubljanskega odbora predsednik g. dr. Viljem Krejčič in podpredsednik inspektor Jos. Wester. V začetku zborovanja se je g. dr. Alaupović v toplih besedah spomnil nedavno umrlega predsednika dr. Marka Leka, ki si je s svojim dolготrajnim in neumornim delom pridobil neveljnih zaslug za jugoslovanski Rdeči križ. V znak priznanja in v trajen spomin vrgel pokojnika so vsi prisotni člani soglasno sklenili, da naj eden izvirkov slatine na društveni posesti v Smederovski Palanki nosi njegovo ime in da se pri glavnem odboru društva osnuje »Fond pokojin. profesorja dr. Marka Leka, bivš. predsednika društva Rdečega križa« za podpiranje samaritanskega in nudiljstva. V ta fond prispeva glavni odbor kot prvi prispevek Din 10.000. Istotako naj prispevajo primerne zneske oblastni in krajevni odbori namestu vencev, ki so jih nameravali položiti na krsto blagopokojnika, kakor tudi prijatelji in spoštovatelji pokojnega predsednika. Dalje se je sklenilo, da naj se vrši volitev novega predsednika na prihodnji letni skupščini, ki se bo vršila v aprilu 1933. Sklepalo se je o delovnem programu Rdečega križa, zlasti o njegovi glavni nalogi: pripravi in organizaciji za delo v miru, za izkazovanje prve pomoči v velikih elementarnih nevarnostih ter za delo v slučaju vojne, da bi Rdeči križ sodeloval kot pomočni organ državne sanitetne službe. Glede na nujno potrebo in dolžnost naroda, da čim izdatneje in mnogo številneje podpre društvo v izvrševanju njegovih vzvišenih nalog, ki zahtevajo ne samo gnotno, temveč tudi osebno sodelovanje, se je sklenilo, da naj se o priliki proslave zimskega dne Rdečega križa (29. januarja, 5. ali 12. februarja 1933) obenem vrše letni občni zbori krajevnih odborov Rdečega križa ter da naj se na njih obrazloži potreba enotnega sodelovanja v dosegu društvenih smotrov. Na tej prireditvi naj bi sodelovalo vse prebivalstvo, zlasti pa vsa dobrodelna, prosvetna in ženska društva, sokolske in športne organizacije. — Na tej seji se je bil namestu g. dr. Vilka Baltiča, ki se je odsečil iz Beograda, izvoljen za člana glavnega odbora g. državni svetnik Ivan Škarja.

— *I. dražba kož divjadi se bo vršila dne 25. januarja 1933 v prostorih velesejma v Ljubljani. Blago se sprejema v komisijo že sedaj. S pošiljateljico kož naj nikdo ne odlašja do zadnjega, ker je v korist stvari same. — »Divja koža« čimprej ve, e koliko in kakšnim blagom bo za dražbo založena Komur poslovni red »Divje kože« ni znan naj ga takoj zahteva. »Divja koža« je osrednja lovsko-prodajna organizacija, ki dela edinoletno v dobrobit našega lovstva. Lovci, poslušajte se za vnovčenje svojega pridelka edinoletno le svoje prodajne organizacije »Divja koža«, Ljubljana-velesojem.

— Dobave. Strojni oddelek direktorije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 21. decembra t. l. ponudbe glede dobave 2000 kg mila. Pogoji so na vpogled pri istem oddelku. Dne 15. t. m. se bo vršila pri intenu-

danturi komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave 52.000 kg riža, 11.000 kg masti, 10 kg čaja, 45 kg kave in 10 kg moka. Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenih komandah.

— Dražba premoga. Pri premogovniku Šemnik pri Zagorju se bo vršila 19. t. m. ob 12. dražba 60 do 70 vagonov premoga.

— Nov grob. V Gorici je umrla kapitanu I. razreda g. Karlu Bratuž mati gospa Marija Bratuž roj. Simčič. Bila je dobra zlata mamica, priljubljena pri vseh, ki so jo poznali. Blag ji spomin, težko prizadetim svojcem naše iskreno sožalje.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo nespremenljivo vreme. Včeraj je bilo pri nas in v Zagrebu deževno, drugod pa samo oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 13, v Skoplju 9, v Ljubljani 6, v Beogradu in Sarajevu 5, v Mariboru in Zagrebu 3 stopinje. Davi je kazal barometer v Ljubljani 774,7. temperatura je znašala 1 stopinjo.

— Požun je bil ustreljen. Zagonetna smrt garderobierja zagrebške kavarne »Astoria«, Alojza Požuna je v glavnem že pojasnjena. Obdukcija njegovega trupla je pokazala, da je bil Požun ustreljen z revolverjem. Zadel sta ga dve krogli. Ni pa še pojasnjeno vprašanje, ali gre za roparski umor ali za zahrbtni napad. Policija morila še ni izsledila.

— Četrtega moža ubila. Včeraj se je zagovarjala pred sodiščem v Banja Luki Milica Gigović, ki je bila štirikrat omožena. Njen četrti mož je bil Nišo Šinik, ki je bil zelo ljubosumen na ženo, ker se je rada ozirala po drugih. Začela sta se pripraviti, dokler se mu žena končno ni odločno postavila po robu. Lani proti koncu leta sta se ponovno hudo sprla. Žena je pograbila nož in ga zasadila možu v trebuh, da je čez nekaj dni umrl. Obsojena je bila na 6 let težke ječe.

— Foto-sport zadovolji vsakogar s kamero kupljeno pri Fr. P. Zajec, optik, Ljubljana, Stari trg 8. Ceniki brezplačno. 8 f.

— Krajevna organizacija JKRD za svetokriški okraj priredi v četrtek 15. t. m. ob 8. zvečer v gostilni Kačič na Dunajski cesti članski sestanek. Vsi člani in prijatelji vabljeni. Odbor.

Pri isihiasu sledi na kozarec naravne »Franz Josefovce grenčice, popište zjutraj na tešče, brez muze izdatno iztrebljenje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja. Zdravniki strokovnjaki pripominjajo, da učinkuje »Franz Josefovca« voda sigurno in uspešno tudi pri kongestijah proti jetrom in danki, ter pri krčnih žilah, hemeroidih, obolenih prostati in mehurjem katarju. »Franz Josefovca« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz Ljubljane

—Ij V soboto morajo biti trgovine zaprte. Združenje trgovcev v Ljubljani obvešča svoje g. člane, da morajo biti trgovine v soboto 17. t. m. na rojstni dan Nj. Vel. brezpogojno ves dan zaprte. Zato so pa trgovine v nedeljo 18. t. m. le dopoldne lahko odprte. Združenje trgovcev.

—Ij Manifestacijski pohod v proslavo kraljevega rojstnega dne. Pozivajo se vsa nacionalna, prosvetna, kulturna in stanovska društva in univerza, da se udeležijo v soboto dne 17. t. m. manifestacijskega pohoda v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra I. v čim večjem številu. Zbirališče ob 17. uri na Krekovem trgu in sicer za vojaško godbo, aktivni in rezervni oficirji v uniformi, dobrovoljci, čemiki in zveza bojevnikov. Za sokolsko godbo: Sokoli, Narodna odbrana, Strelska družina in sorodna društva, za godbo železničarjev: vsa strokovna in prosvetna društva, za Salezijsko godbo: Univerza in srednje šole. — Odhod bo ob pol 18. uri po sledečih ulicah in trgih: Krekov trg, Pred škofijo, Stritarjeva, Marijin trg, Miklošičeva, Tavčarjeva, Tyrševa, Aleksandrova, Bleiweisova, Rimska, Vegova, Kongresni trg, Selenburgova, Peršernova, Stritarjeva in Mestni trg, kjer bo razhod. Pozivamo vse meščane, da okrase in razveselijo okna ob času obhoda, posebno one, koder pojde slavnostna povorka. — Odbor ratnih dobrovoljcev.

—Ij Na korist brezposelnim v Ljubljani priredita ljubljanski Rdeči križ in Državni konservatorij v ponedeljek 19. t. m. v dramskem gledališču akademijo, pri kateri bodo operni gojenci gospe profesorice Cirile Škerli-Medvedove in dramski gojenci g. profesorja Osipa Sesta umetniški podajali operne in dramske prizore. Pod glasbenim vodstvom g. kapelnika dr. Danila Švare se bodo izvajali duet iz Smetanove opere »Prodana nevesta«, prizori iz Masseneteve opere »Werther« ter scena iz II. dejanja Plotowove opere »Marta«, v režiji g. prof. Osipa Sesta pa se bo igrala Molje-

rova komedija »Namišljeni bolnik«. Akademija, ki bo gotovo vsakogar močno zadovoljila, se bo začela ob osmih zvečer in bo trajala poltretjo uro. Vstopnice po globoko znižanih dramskih cenah so v prodaji v Matični knjižarni. Ker je donos namenjen za božično podporo ljubljanskim siromašnim brezposelnim, ki so podpre vse bolj potrebni nego kdaj prej, se nadejamo, da bo gledališče razprodano.

—Ij Beračenje se mora omejiti do skrajnih mej. Prispevajte vsi k nabitnim akcijam mestne občine ljubljanske. S tem boste podpirali »Pomožno akcijo«, da bo mogla podpirati vse potrebne ljubljanske reveže in brezposelne, ki so upravičeni, da dobivajo podporo v Ljubljani: s tem boste vi storili svojo človekoljubno dolžnost in boste z mirnim srcem lahko odklanjali vse prošilke, ki prosijo za pomoč kot brezposelni, ter jih naslavljali na mestni socijalni politični urad, naj se tam zgledajo za podporo. Prispevajte torej za »Pomožno akcijo« vsi delodajalci in delojemalci, da bo finančno krepka in mogla ugoditi vsem upravičenim prošilam in s tem omejiti beračenje, ki postaja v mnogih mestnih okrajih že prava egiptovska nadloga. Vsi v boji proti razpaslemu beračenju s tem, da podpirate javno dobrodelnost, ki bo zadostno podprla in omilita bedo pravih brezposelnih in drugih v resnici potrebnih revežev, da jim ne bo treba beračiti v hudi zimi in se potikati po celem mestu v mrazu in sneženi brozgi.

Film Triglavске STRMINE KINO DVOR

do sedaj vse predstave razprodane. Predstave danes ob 4., 7. in 9. uri. Rezervirajte pravočasno vstopnice! Telefon 2730.

—Ij Otvoritev novega šentjakobskega gledališča v Mestnem domu. V soboto na narodni praznik 17. t. m. ob 20.15 bri otvorilo Šentjakobska svojce novo gledališče v Mestnem domu. Za slavnostno otvoritev svojega novega gledališča so si izbrali prvo slovensko veseligojo »Veseli dan ali Matiček se ženi«, ki jo je spisal Anton Linhart, Veseligoja je zelo zabavna in nastopajo v nji najboljši moči odra. Glavni ženski vlogi igrata dami Baranova in Ervina Wrischerjeva. Prva igra hišno Nežiko, druga pa baronico Naletelovo, Matička igra g. Milan Kosak, barona Naletela g. Škerli, Žužka, grajskega kancelarja g. Lavrič, študenta Tomčka pa g. Miran Petrovič. V ostalih vlogah nastopajo se gđc. Pirčeva in g. Hanžič, Koman, Moser in Zalaznik. Pri predstavi sodelujejo tudi mešani pevski zbor. Režijo veseligoje vodi g. Karus. Predprijavi vstopnic v Narodni knjižarni v Stritarjevi ulici od četrtega dalje. Ker vlada za predstavo ogromno zanimanje, prosimo cenjeno občinstvo, da si kupi vstopnice že v predprodaji. V nedeljo 18. t. m. ob 20.15 uri se veseligoja ponovi.

—Ij Kolo jugoslovanskih sester v Ljubljani javlja, da se bo vršilo zimsko obdobjanje revne dece 17. decembra, na praznik rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra I. ob 3. popoldne v telovadnici Tehniške srednje šole. — K prireditvi se vlnudno vabi vse dobrotnično društva, živahne pogled hvaležnih srcec bo razveselil vsakogar in marsikdo se bo pozneje spominjal z zadovoljenjem te skromne, a lepe človekoljubne prireditve Kolašice.

—Ij Predavanje o Norveški. Drevi ob 20. predava v prostorih društva v kazini 11. nadstropje, g. dr. Strekelj o svojem potovanju po Norveški. Predavanje spremlja 65 lepih skopičnih slik. Predavatelj bo pokazal razen pokrajine tudi norveško in lapovsko ljudstvo, njih kulturo in nekaj zanimivosti iz njih kulturne, tako da bodo lahko prišli na račun tudi vsi oni, ki so slišali zadnje njegovo predavanje. Ker je predavatelj zelo znan in ker je predavanje za naše razmere nekaj posebnega, vabi odbor javnost, da se čim polnoštevilneje udeležijo predavanja. Vstopnina od 2—4 Din.

—Ij Kolo jugoslovanskih sester podpranica Stepanja vs priredi v nedeljo 18. t. m. ob 15. v Tavčarjevi sobi gostilne s. Antona Novaka v Stepanji vasi božičnico. Ob tej priliki bo obdarovanih okoli 50 revežev z obleko in perilom.

—Ij Brezposelnim božično podporo! Spored božične akademije na korist brezposelnim v Ljubljani, ki jo priredita ljubljanski Rdeči križ in Državni konservatorij v ponedeljek 19. t. m. v dramskem gledališču akademijo, pri kateri bodo operni gojenci gospe profesorice Cirile Škerli-Medvedove in dramski gojenci g. profesorja Osipa Sesta umetniški podajali operne in dramske prizore. Pod glasbenim vodstvom g. kapelnika dr. Danila Švare se bodo izvajali duet iz Smetanove opere »Prodana nevesta«, prizori iz Masseneteve opere »Werther« ter scena iz II. dejanja Plotowove opere »Marta«, v režiji g. prof. Osipa Sesta pa se bo igrala Molje-

Začetek ob 20., konec ob 22.30

IVAN MOŽUHIN

veliki filmski umetnik v svojem prvem govorečem filmu

Jutri premiera!

TRUDE v. MOLLO
PETER VOSS

SERŽANT X

Film globoke ljubezni, razočaranega srca Film divnih, očarljivih posnetkov in krute usode. in velenapete nepozabne vsebine!

—Ij Strelska družina. Pozivajo se vsi člani k polnoštevilni udeležbi pri povorki v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja, v soboto 17. t. m. Zbirališče Krekov trg ob 17.

—Ij Apel na Zvezo gospodinj, Poselsko zvezo in Zvezo gospodinskih pomočnic ter na vse njihove člane. Te dni začno raznašati za to poverjeni mestni uslužbenci plačilne izkaze in kasirati prispevke delodajalcev po 4.— Din in delojemalcev po 2.— Din na mesec v prid »Pomožni akcije« mestne občine, za podpiranje brezposelnih moških in žensk vseh poklicev. Mestna občina je pritegnila med delodajalce in delojemalce tudi domača gospodinjstva in to popolnoma upravičeno. Če pomislimo, da podpira mestna občina okoli 500 onemoglih poslov s stalnimi, več sto pa z izrednimi podporami, da oskrbuje v »Mestnem zavetišču za onemogle« z vso oskrbo nad sto in še v raznih hišnicah par desetlin, vidimo, kako ogromno socijalno delo vrši občina baš v prid onemoglim poslom. Njen apel na gospodinjje in posle, da prispejajo občini na pomoč pri njeni »Pomožni akciji« je torej povsem upravičen in upamo, da ne bo nobene gospodinjje in nobenega posla, ki bi odrekal ta malekosti mesečni prispevek, ki se bo pobiral le skozi štiri najhujše zimske mesece: december, januar, februar in marec.

—Ij Pomožna akcija. Združenje trgovcev v Ljubljani prav taplo priporoča vsem svojim članom, da se odzovejo pozivu mestne občine in prispevajo za najpotrebnejše v Ljubljani. Ker je Pomožna akcija izvedena od strani banske uprave tudi za vse ostale kraje, prosi uprava združenja trgovcev vsa zunanja kakor tudi ljubljanska društva in cenjene dame, naj trgovstvo ne nadlegujejo še s posebnimi nabiralnimi polami. Ker se pojavljajo z nabiralnimi polami razni izkorsilovalci, apeliramo na kr. pol. upravo, da posveti vsem tem več pozornosti. Uprava Združenja trgovcev.

—Ij Kako si pridobimo simpatije? Le z ugajanjem, obzirnim nastopom, prepričano ljudi, da smo prepojeni s kulturo, ki je poklicu dandanes nujno potrebna. Z lepo besedo na pravem mestu in z gesto, ki očituje duševnega plemenitost, se odpirajo s čarobno silo vrata, si so sicer zaprti neoteseanu. O vsem tem bo govoril izvrstni predavatelj, prof. Osip Sest na cikličnih predavanjih »Lepe vedenje v družbi in življenju«. Prvo bo v četrtek 15. t. m. ob 18/4 v dvorani Delavske zbornice. Prispevek za dvorano in kurjavo 3 Din. 679-n

—Ij V mestni klavnicji ljubljanski se bo v četrtek in petek 15. in 16. t. m., vsakokrat ob 15. prodajalo na prosti stojnici prašičje meso po znatno nižani ceni.

—Ij Nikjer nisi varen... Ljubljancani, ki raje hodijo po cestah kot po trotoarjih, so prepričani, da niso na cesti v nič večji nevarnosti kot na trotoarjih. Pri nas namreč ni nič čudnega, če treščijo na hodnik okensko krilo ali cvetlični kolec, včeraj je pa skoraj na vsakem koraku grmel s streh na hodnike sneg. Po stavbenem redu bi morale imeti mestne strehe varovalne ograje, da bi sneg ne držal neovirano s streh. Novejšie strehe imajo ograjo, toda sredi mesta so hiše po večini stare. Za varnost pešcev ni pokrbljeno in morajo ponižno ter potrpežljivo prenašati, da se vsipavajo plazovi snega po njih. Seveda se ne bo pritožili tudi ti, ki ga bo plaz ubil.

—Ij Materinski večer, ki ga priredi dr. Z. zavod za zaščito dece se vrši drevi ob 20. v dvorani OUZD, Miklošičeva cesta. Vstop prost. Dostop imajo samo matere in odraslo žensstvo. Govori dr. Dragaš o zabliodi otrok in mladine.

—Ij Najmodernejši beviski in damski salon v palači Grafike se pripravlja. 105-n

—Ij Oktet pevskega društva Ljubljanski Zvon priredi v nedeljo 18. t. m. popoldne ob 3. koncert v Lescach. Uvodno besedo o naši pesni govori g. Zorko Prelovac, kot solistinja nastopi ga. Špelka Ramšakova, oktet pa poje izbrane pesmi. Oktet bo tudi pel pri dopoldanski maši.

—Ij 20 let Preporoda. Slavnostna akademija s plesom se vrši v petek 16. dec. ob 20. v veliki dvorani Uniona. Vabila so razposlana, reklamacije: Preporod Tomanova 3 ali telefon 29—74. Predprodaja vstopnic je v Matični knjižarni. Vljudno vabljeni.

—Ij Društvo »Soča«, matice v Ljubljani, bo v soboto 17. t. m. proslavila v salonu pri »Levcu« kraljev rojstni dan. Otvoritveni govor bo imel društveni podpredsednik Sanein. Na tem večeru se vrši petje slovenskega vokalnega kvinteta in deklamacije. Po oficijelnem delu nastopi naš rojak sreski nadzornik Lojze Urbančič, ki bo predaval o skladatelju Hrabroslavu Volariču, njegove spomeniku in trpljenju v neodrešeni domovini. Vsi Sočani in njih prijatelji, ki ljubijo svojega kralja, svojo solzno rodno grudo in njeno mučeniško zgodovino se udeležijo te proslave. Predav. oadek. 680-n

—Ij Prebivalci Vošnjakove ulice naprosajo mestni magistrat, da pustj vsaj ostrgati blato na ulici, ako že drugače ni mogoče ukreniti kaj drugega.

Vstopnice: Matična knjižarna

—Ij Dobava mesa za mestno ubožnico. Z ozirom na notico glede dobave mesa za mestno ubožnico se dodatno obvešča, da so dobavni pogoji na razpolago v mestnem gospodarskem uradu (soba št. 12).

—Ij Dolenjska in Novo mesto pred 50 leti. Na družabnem sestanku društva »Kreke« v petek 16. t. m. ob 8. zvečer pri Miklošiču bo predaval podžupan prof. Jarc o Dolenjski in Novem mestu pred 50 leti. Zanimivo predavanje bodo pojasnjevale skopične slike. Po predavanju godba jazz Odeona. Vstopnine ni!

—Ij Božične in novoletne razglednice v korist jugoslovanske Matice so na prodaj po vseh knjižarnah in trafikah. Cena 1 Din.

—Ij Richard Vosssov roman »Dva človeka« v filmu. Od petka naprej bo predvajala ZKD film, čigar vsebina je posneta po krasnem in splošno znanem Vosssovem romanu »Dva človeka«. V filmu nastopata v glavnih vlogah Gustav Fröhlich in Charlotte Susa, oba umetnika največjih kvalitiet. Film, ki nam slika teragedijo velike ljubezni dveh mladih src, je eno največjih filmskih del pretekle sezone in bo izvabilo siehernemu gledalcu solze v oči.

—Ij Čuvaj, ki je čuvaj ponoči sadje na Pogačarjevem trgu, je izjavil, da v noči od nedelje na ponedeljek, ko je bilo ukradenno sadje štirim branjevkam, ni odšel pit, temveč se je zamudil le kratek čas na stranišču, torej ni zanemaril službe.

Iz Celja

—c Lepa knjiga je naš dober prijatelj, ki nas kratkocasi posebno ob dolgih zimskih večerih. Gotovo ste že slišali o prekrasem romanu »Prokletstvo ljubeznic«, če ga niste sami čitali. Če ste ga čitali v »Slov. narodu«, ne boste premišljali, temveč takoj poslati po prejeti položnici naši upravi 35 Din, da dobite ta edinstveni roman v dveh debelih knjigah. Če ga pa niste čitali, vprašajte tiste, ki so čitali vsaj nekaj nadaljevanj, pa boste tudi takoj pripravljeni žrtvovati ta malenkostni znesek.

—c Ureditve Glazije, SSK Celje namerava do pomladi primerno urediti svoj športni prostor na ograjeni Glaziji. Postavil bo večjo uto, za preoblačenje igralcev s kopalnico in straniščem in zgradil na uli tribuno za gledalce. Športno igrišče bo splinal in obdal s predpisano barijero. Ta ureditev Glazije je bila že nujno potrebna ter bo omogočila sistematično gojitev nogometa ter lahke atletike.

—c Dvoje šolskih predstav. Člani Dramatičnega društva v Celju so uprizorili v nedeljo 11. t. m. popoldne v telovadnici okoliške deške narodne šole Gledivo veselo otroško pravljico »Jurčeka«, ki je imela lep uspeh že 8. t. m. v mestnem gledališču in ki jo bodo ponovili na državni praznik 17. t. m. ob 16. izstopko v gledališču. Predstavo je obiskalo zlasti mnogo šolske mladine, ki se je izvrstno zabavala. Gospodinj-ska nadaljevalna šola bo uprizorila v nedeljo 18. t. m. ob 16. v telovadnici okoliške deške narodne šole igro »Najdena hčerka«. Dejanje se vrši v 8. stoletju po Kristu v Rimu. Čisti dobiček predstave je določen za šolske namene.

—c Iz smučarskih krogov. Odbor SSK Celja je sklenil, da se smučarji SSK Celja priključijo smučarskemu oddelku Savinjske podružnice SPD v Celju.

Pustolovščina mlade pokvarjenke

Kranj, 9. decembra. Komaj 20-letna Kristina L. iz Spodnje Kokre, pristojna v Krki pri Trzinu, je brezposelna in nima stalnega bivališča. Potika se po vsej Gorenjski, parkrat je obiskala tudi Ljubljano. Preteklo soboto se je znašla na Gorenji Savi, v ponedeljek pa je obiskala Miklavžev sejem v Kranju. V neki gostilni se je seznanila z nekim poročenim posestnikom. Hitro sta se spoznale in odšla v bližnjo vas Stražišče. Tam sta nekaj časa pila, potem pa je prebrisana Kristina skrivaj odšla iz gostilniške sobe. Zapeljani posestnik je imel namreč s seboj kolo, ki ga je pustil zunaj v veži. Kristina je sedla na kolo in se odpeljala z njim proti Šenčurju. Posestnik je nekaj časa čakal nanjo. Ko pa se je ni vrnila, jo je hotel poiskati.

V veži je opazil, da mu je zmanjkalo kolo. Takoj mu je bilo jasno, da mu je mogla odpeljati kolo samo Kristina, ker sicer med gosti ni bilo nikogar, ki bi ga mogli osumiti tatvine. Takoj je prijavil zadevo orožnikom v Kranju, ki so deklinu zasledovali in jo zalotili v gostilni na Kokri. Jedla je klobaso in pila žganje, plačati ni mogla nič, ker ni imela denarja. Kolo je imela še seboj. Orožniki so jo prijel, zasilali in zapri. Priznala je, da je res ukradla kolo. Kristina je spoino bolna. Nedavno se je vrnila iz bolnice, kamor se bo morala čez štiri tedne zopet vrniti.

Globoke znižane dramske cene

Kaj znajo indijski fakirji

Ova zanimiva primera, ki kažeta, da imajo fakirji res čudovite sposobnosti

V množici čarovnikov, hipnotizerjev, telepatov in drugih takih čarodejev, ki jih je zadnja leta vedno več, človek težko razlikuje resnično vedo ali umetnost od trikov in sleparij. Domovina hipnoze, sugestije in avtosugestije je Indija. John Hagenbeck pripoveduje v svoji knjigi o južnoazijskih pustolovčinah dve zanimivi zgodbi o starih in fakirjih.

»Na svojem potovanju sem prišel tudi v državo Travancore, kjer sem se nastanil v zakotni vasi v skromni krčmi. Nekega večera sem sedel na verandi zapeljen v pisanje pisma, ko me je zmotil neprijeten glas berača-fakirja. Vsa njegova zunanost, s pepelom namazani obraz, skoraj do tal segajoči in s pepelom posuti lasje, spletni v tenke kite, kakor tudi razcapana obleka, je vzbujala v meni odpor in ne zaupanje. Zato sem ga proti svoji navadi zavrnil. Fakir me je pogledal z nepopisnim pogledom, začel je strahovito preklinjati in mi groziti, da mi bo otrpnilo levo. Zapodil sem ga, neprijeten vtis mi je pa pregal prijatelj, ki je ostal pri meni vso noč.

Zgodaj zjutraj so me pa zbudile silne bolečine, ki sem jih čutil po vsem telesu. Hotel sem vstati, pa sem opazil, da so mi noge čez noč ohromele. Napeti sem moral vse sile, da sem zlezal iz postelje in opravil pri mizi najnujnejša dela, potem sem moral pa zopet v posteljo. Spomnil sem se, kako je fakir prejšnji dan preklinjal in mi grozil z ohromelostjo, pa nisem mogel verjeti, da bi bila moja bolezen v kakršnikoli zvezi s tem. Zvečer sem z veliko težavo prišel na verando, da bi se nadihal hladnega večernega zraka. V moje veliko presenečenje je pa zopet prišel nekdo od nekega fakirja. Takoj sem mu vrgel nekaj denarja, da bi se ga čim prej odkljudil. Fakir je pobral denar, se skrivnostno nasmehnil in odšel. Po njegovem odhodu sem se pripravil s težavo vstati, toda čakalo me je veliko presenečenje, kajti vzravnal sem se brez najmanjše bo-

lečine. Vse bolečine so bile naenkrat izginile in zdelo se mi je celo, da sem bolj zdrav, kakor sem bil pred fakirjevim prihodom.

Enako zanimiv je bil drugi primer. Nekega dne sem pograbil denarnico, ki v nji sicer ni bilo denarja, pač pa važni dokumenti. Preiskal sem vso hišo, tatvino sem že vnaprej izključeval, vedel sem tudi, da denarnice nisem mogel izgubiti izven doma, ker je nisem nikoli jemal s seboj. Ves obupan sem na nasvet svojega uslužbenca poklical fakirja, ki je bil baje specialist v iskanju izgubljenih stvari. Privredli so mi moža, ki je bil popolno nasprotje navadnih fakirjev, na kakršne naletiš v Indiji na vsakem koraku. Bil je prijazen, čedno oblečen in govoril je zelo prijetno. Vedel je, da bo moral najti nekaj izgubljenega, zavezal mi je oči s črnim robcem in z drhtenim glasom me je pozval, naj intenzivno osredotočim svoje misli na izgubljeni stvar in skušam spomniti se, kdaj sem imel denarnico zadnjik v roki.

Čez nekaj minut je z enakim glasom ponovno izrazil to željo, potem me je pa prijel za roko, si jo pritisnil na čelo ter me popeljal po hiši. Hodila sva vedno hitreje, dokler se nisva nenadoma ustavila in fakir mi je odvezal oči. Stala sva v shrambi, kamor smo spravljali razno nepotrebno šaro. Sele tu sem se spomnil, da sem pred dnevi iskal v shrambi knjigo. Pogledal sem na polico in zagledal pograbsko denarnico, ki sem jo bil položil tja, ko sem jemal s police knjigo.

Če se spomnim na fakirje in njihove vragolije, ki Evropcu od njih čisto zastane kri v žilah, moram indom priznati, da nas v tem pogledu daleč prekašajo in da imajo v sebi sposobnosti, ki se nam o njih niti ne sanja. V hipnozi, avtosugestiji in sugestiji so prišli tako daleč, da prenašajo silne muke brez najmanjših bolečin.

Nov Lurd

Ob poti iz Beaurainga, vasice južno od Dinanta v belgijski provinci Nanu, stoji ženski samostan, ki ima na vrtu točno po lurdski posneti votilino. Vsak večer prihajajo k nji samostanske gojenke, deklice v starosti 9—14 let. Ob koncu novembra so deklice nekega dne v mraku baje opazile, kako se spušča z neba bela ženska postava. Od tistega dne so hodile še bolj pridno na vrt in pričakovale, da se jim prikaže Marija. Z deklicami so začeli hoditi na samostanski vrt tudi odrasli in kmalu je postal samostan prava božja pot. Zdaj je romanje v Beauraing že organizirano, čeprav cerkvene oblasti še svare pobožne ovčice, naj bodo v tej zadevi previdne. V noči od 7. na 8. t. m. je prišlo v Beauraing nad 10.000 romarjev, ki so kljub mirazu potrepljivo čakali, kdaj se zgodi čudež. Čudež se pa ni zgodil. Seveda je zaslepljenost ljudi tako velika, da utegnejo imeti prav belgijski listi, ki pišejo, da gre za nov Lurd.

Babici na univerzi

Stari rimski Cato, ki se je baje učil grščine, ko mu je bilo že 70 let, že davno ni nič posebnega. Zdaj se morajo mnogi ljudje učiti vse življenje, če hočejo iti z duhom časa. Ne samo moški, temveč tudi ženske ne vidijo nič posebnega v tem, če se morajo učiti še na stara leta. Vendar so pa še vedno redki primeri, da bi študirale na visokih šolah babice. To se je zgodilo v Ameriki.

Letos sta se vpisali na univerzo Long Island dve babici, obe imata že vnukce. Gospa Arron Cohnova ima tri vnukce in študira pravo, gospa George Frankova ima pa dve vnukinji in študira sociologijo. To sta menda najstarejši študentki na svetu, saj štejeta skupaj 125 let. Njuno hrepenenje po izobrazbi je gotovo solidnejše od strasti stare Američanke 60 letne mrs. Manyll, ki smo o nji poročali, da neprestano nadleguje telefonsko upravo, naj ji dovoli zvezo New York—Budimpešta. Prikurjena milijonarka se je zaljubila v lepega madžarskega plesalca in mu zdaj neprestano telefonira.

Kongres vagabundov

V začetku oktobra je bil odprt v Chicagu edinstveni kongres, obenem so se pa pričela predavanja najorginalnejše univerze. Svetovno bratstvo vagabundov je priredilo v Chicagu svoj mednarodni kongres, postopaska univerza je pa imela svoje prvo predavanje o davkih od prodaje. Mnogo delegatov te čudne organizacije iz Amerike in Evrope, kosmatih in razcapanih mož, se je zbralo v Chicagu na West Madison Ave. kjer je sedež organizacije. Dvorna je bila lepo okrašena in po stenah so visele slike vagabunda slikarja Jacquesa Merciera. Ameriški listi o kongresu samem ne poročajo, ker je bil baje dostojen dovoljen samo organiziranim članom.

Rektor samozvane vagabundske univerze Jack Mc Beth je baje izjavil, da se njegova visoka šola pokaja z ameriško North Western University glede termina debate o vseh dolgovi Debata se prične najbrž že na novem letu. Prej namreč ne morejo orispeti v Chicagu nekateri najmenit-

nejši člani vagabundske bratovščine, ker sede po ameriških ječah. Beth pravi, da ima v svoji organizaciji zelo izobražene moše, bivše bankirje, industričje, generale itd., ki so imeli v življenju smolo, da so padli na namizno stopnjo družabnega položaja. Njihovo mnenje o vprašanju vojnih dolgov bo baje ameriško javnost zelo zanimalo.

„Gorgulov“ je psovka

»Gorgulov« je zdaj v Franciji psovka. Tako je namreč odločil sodnik v mestu Nancy. Pariški »Matin« poroča o tem: Na eni glavnih ulic mesta Lotarinske sta se sprla te dni fant in dekle in se obkledala z najgršimi priimki. Ko je ona izbrpala že vso zalogo svojih psov, se je obrnila k fantu in mu zaklicala zaničljivo: Le poglej se, saj si pravi Gorgulov.

To je pa smatral fant za tako hudo žalitev, da je dekleta tožil. Sodik je priznal, da pomeni težko žalitev, če rečemo komu Gorgulov, in obsodil je dekleta na 100 frankov globe, ki jih je morala plačati fantu.

Gospode ni več

Med revolucijo v Španiji, ki je odpravila vse plemiške in druge nezalužene naslove, pa tudi vse svetnike, so priobčili francoski listi v dokaz enakega postopanja francoskega revolucionarnega odbora naslednjo zanimivo zgodbo: Nekega plemiča so privedli pred revolucionarni odbor in ga vprašali:

- Vaše ime in priimek?
- Monsier de Faint-Cyr.
- V Franciji ni več nobenega »monsieur«.
- Torej sem De Saint Cyr.
- Ni več nobenih plemiških privednikov.
- Torej se pišem Saint Cyr.
- Svetnikov nimamo več.
- Dobro, sem pa samo Cyr.
- Tudi nobenega Sira nimamo več.

Če je tako in če me sploh ni več, potem me pa pustite pri miru.

Lečenje želodčnega katarja

Po mnenju dunajskih zdravnikov želodčni katar ni samo delni pojav pri raznih drugih boleznih, temveč je bolezen zase. Gre za poškodovanje želodca potom neprebavljivih jedi in strupov. V začetku lečenja katekole oblike želodčnega katarja je treba zelo paziti na oboleni organ. Bolnik mora mirno ležati in držati strogo dieto, opojnih pijač ne sme piti in tudi kaditi ne. Pije lahko samo slab ruski čaj, ki ne sme biti presladek. Potem dobiva najprej neslano, pozneje pa je nekoliko soljeno jed. Na kliniki prof. Noordena na Dunaju, kjer se pečajo zdravilni podrobnosti z lečenjem želodčnega katarja, so dognali glavne principe modernega lečenja te skrajno neprijetne in tudi nevarne bolezni.

Lečenje se prične s preiskavami ob mešan in preizkusni hrani. Čez eden ali dva dni sledi dan, ko sme bolnik piti samo čaj, kar se zgodi v težkih primerih tudi češče med lečenjem. Potem dobiva bolnik od kompota začasnopolagoma vedno močnejšo hrano, najprej sadno češamo, potem fine močnejše jedi, pečen ali kuhan krompir, pasirano sočivo, končno pa mleko, jajca in

kuhanu odnosno dušeno, nikakor pa ne pečenega mesa. Soli sme dobiti največ štiri grame dnevno. Na zadnje pride na vrsto surovo maslo in druge masčobe. Surove hrane vstevši banane, breskve in hruške, ne sme jesti. Enako se mora strogo varovati močno slane, začinjene ali prekajene in konzervirane jedi.

Razlika.

Ona: V mojih mladih letih so bili gospodje galantnejši.
On: Res je torej, toda takrat so bile dame mnogo mlajše.

Poročna darila.

— Ali si dal Karlu kakšno poročno darilo?
— Da, čajni pribor za 12 oseb. A ti?
— Jaz sem mu dal čajno cedilce za 24 oseb.

Besedo imajo naši čitatelji

O obrtniškem zborovanju v Trbovljah

Gospod urednik! Zadržati ste priobčili poročilo o zborovanju trboveljskih obrtnikov. Naknadno hočem javnost o tej stvari še informirati, tako da bo ustrezno resniči.

Na dotičnem trboveljskem zboru je bilo kakih 35 do 40 obrtnikov, ki so bili sklicani prav v zadnjem času pred zborom. Sklicanje samo se je vršilo na način, da se širši krogi trboveljskega in okoličanskega obrtništva zbora niso mogli udeležiti. Ali je bilo to namenoma ali iz drugega razloga, nočem presojati. Gotovo pa je, da bi bil sicer rezultat zborovanja povsem drugačen. Trboveljski okoliš obsega okrog 400 do 500 obrtnikov. Imamo tam več obrtnih združenj: Zadrugo čevljarjev, Zadrugo krojačev, Skupno obrtno združbo, Zadrugo gostilničarjev, v najbližjem okolišu t. j. v Zagorju še Skupno obrtno združbo, Zadrugo oblačilnih strok ter končno 2 obrtni društvi v Trbovljah in Zagorju. Vse te združbe so na svojih običnih zborih, katerih se je udeležilo na stotine obrtništva, v letošnjem letu obravnavale med drugim tudi vprašanje zbornice ter se bodisi oglasno ali pa z ogromno večino odločno izjavile za sistem skupnih zbornic.

To dokazuje, da 35 do 40 obrtnikov, katerim so nekateri gospodje iz Ljubljane dali informacije, prikojene po njihovi volji, ob odsotnosti onih, ki bi jih mogli popraviti in jim ugovarjati, ne more govoriti v ime trboveljskega obrtništva, še manj pa se more reči, da je zaradi glasovanja te pešice obrtnikov trboveljsko obrtništvo za ločene zbornice. Resnica je ravno nasprotna. Obrtnik.

Dolenjska cesta ljubljansko predmestje

Ponovno so se oglasili prebivalci tega predmestja s prošnjami in pritožbami pri mestnem magistratu zaradi izboljšanja dohoda v mesto, a doslej je zadel njih klic le na gluha ušesa.

Pred dnevi se je nekdo oglasil za zboljšanje trotoarja, za zboljšanje cestne železnice in drugo, kar bo mislim brezuspešno, ker je za tlakovanje Karlovske ceste mestni magistrat določil čas ko se bodo tračnice cestne železnice izmenjale, akoravno bi bilo to že zdavnaj potrebno, ker se vozimo po tej cesti kakor bi bili v gugalnici in je pravo čudo, da se ni še noben voz iztril.

Najpotrebnejše in brez odlašanja pa prosijo odnotni stanovalci, da se jih reši neznoznega blata in jim vsaj takozvani trotoar ali pešpot s peskom nasuje, da ne bodo prihajali vsi blatni v mesto. Prosimo, da se to takoj stori.

Priporočal bi pa tudi, da bi se cesta pri prehodu čez železnico, to je od hiše g. Putriha do hiše čez železnico, razširila v toliko, da bi bila z nasprotno ograjo enakovredno široka in pešpot izravnan, ker se sedaj človek komaj izogne tramvaju ali vozniču, če privozita v istem hipu mimo.

Tudi bi priporočal, da se blato, ki se spravlja s ceste na kupe takoj tudi odpelje, ne pa da leži po več dni celo na trotoarju, da stopaš proti večeru, ki je razsvetljava bolj skromna, v te kupe blata in onesnažiš ne samo čevlje, temveč tudi obleko.

Vse to in kar je bilo pred dnevi pisano, bi bilo potrebno, da se napravi, ker mislim, da imamo kot davkoplačevalci pravico to zahtevati. Kurjevaščan.

Konjunktura v krizi

Ze čestokrat se je pisalo v dnevnem časopisu o potnikih, ki posejajo privatne stranke in jim nudijo blago raznih vrst v vzorcih ali pa tudi v celih komadih. Ne samo to, da je tak način trgovanja znak nezdravil razmer, dejstvo je tudi, da trpe pri tem največje škodo naši trgovci. Potniki, ki posejajo privatne stranke, so večinoma nameščeni pri zagrebških trždarjih, ki imajo svoje podružnice širom Jugoslavije. Premnogokrat se je zgodilo tudi, da so prišli potniki celo iz Avstrije in prodali nepotepnemu kupcem blago, kakršnega bi sicer dobili tu v Ljubljani za 100% ceneje. Obiskovanje privatnih strank po potnikih je sicer zabranjeno, toda kakor kaže, se ta prepoved gotovih ljudi sploh ne prime in grodo preko tega.

Poznam primere, da je bil kupec na nabrevovalnišči način ogoljufan in se ni hotel in se ni mogel niti pritožiti. Kam pač? Mnogi se dajo pregovoriti od potnika in kupijo blago na obročno odplačilo. Blago, ki se jim potni poje, je pa navadno tako — kljub zatrdilu prodajalca, da je najbolj-

VARUJTE svoj obraz proti kožni nadležnosti in kazeinim razpokami počeni koži, mrzlega vremena. Samo ena lepota krema, ravnoako zdrava kot učinkujoča in v svojem učinku vedno enaka.

CRÈME SIMON

napravi Vašo kožo gibko in obvarje njej sijaj in mladostno svežost kljub strogosti zime. Pazite strogo na navodilo za uporabo. Zjutraj in na večer namazite na se od umivanja vsajno kožo malo.

CRÈME SIMON
SIMON PUDER
SIMON MILK

dejalni, češ, vesel bodi, da si dobil vsaj kosček kruha in da sploh živiš.

Zato bi se tudi marsikdo čudil, če bi dejali, da je poniževalno šemiti, resp. selne zaradi reklame. Češče vidiš, da oblečejo brezposelne v groteskne maskare, da jim delajo reklamo za nekaj dinarjev. Menda bi se nihče ne pustil tako našamiti, če bi mu res ne predla tako slaba, toda brezposelni ne sme imeti več nobenih predsodkov. Nihče bi se ne smel več čuditi, če bi tudi pri nas uvedli lepega dne kitajske kočije, v katere bi vpregli naše brezposelne reveže.

K vprašanju brezposelnosti

Zdaj je najaktualnejše vprašanje brezposelnosti in njenih posledic. Zato si državnik belijo glave, kako rešiti malega človeka in mu nuditi eksistenčni minimum. Zgrešeno se mi zdi zbiranje podpor in prostovoljnih prispevkov, ker pri nas skoro nič ne pomenijo, državo, samoupravne korporacije in zasebnike pa samo obremenjujejo, a brezposelnih prejemajo podporo z neprijetnim, mučnim občutkom, da so navezani na miloščino.

Kako zaposliti armado brezposelnih v Ameriki, Angliji, Nemčiji in Italiji, je pač vprašanje zase, nekaj drugega je pa pri nas, kjer imamo dela najmanj za vse Jugoslovence doma in za one, ki si služijo bomo skorjo kruha v tujini.

V kakšnem stanju so n. pr. naše ceste, ve in vsak sofer. Železniško omrežje je zelo zelo pomanjkljivo, za Slovenijo je pereče vprašanje zveze Ljubljana-Sušak preko Kočevja; mi dajemo zaslužka tujim železnicam in tujim paroplovnim družbam, naše ladje pa rjave po lukah. Koliko škodo imamo letno zaradi neregularnih rek in hudournikov! Elektrifikacija države je še v povojih. Naši rudniki, posebno na jugu države, so še absolutno neizrabljeni. Koliko bi se dalo doseči še v tujem prometu itd.

Vprašanje nastane, kje vzeti denar za vse te investicije? Država stoji na stališču absolutne štednje, kar je pač hvalje vredno; samo za razpis javnih del bi bilo treba najti kako formo. Nekaj malega je že v državnem proračunu zapodanega, mogoče bi se pri najboljši volji še kje kaj odšepnilo, dalje bi bilo nekaj iz fonda podpor. Zelo mnogo bi se doseglo, če bi država plačevala delo v naravnih delih kot se to dela z uspehom drugod. Kmet in industrija bi bila zelo razbremenjena, ker bi lahko plačevala svoje obveznosti do države s svojimi produkti, ki se tako težko vnovčijo, kar bi morda tudi ugodno vplivalo na denarni trg.

Skrajni čas je že, da rešimo merodajni faktorji vprašanje zaposlenosti tujcev, ki niso naše narodnosti, niti naši prijatelji. Kaj pa je z onimi gospodi, ki imajo po štiri, pet ali še več (da celo po 11!) svajnih stolčkov in končno z vsemi tistimi, ki niso zaradi svojega gnetnega položaja upravičeni zasedati mastna mesta?

Pred časom je bila sklicana na pobudo g. bana anketa o pomočni akciji, kjer se je govorilo tudi o potrebi točne statistike brezposelnih. Vsega priznanja vredno, jaz bi samo dostavil, da bi morda bilo tudi dobro, če bi imeli točen seznam vseh nepotrebnih zaposlenih tujcev, dalje onih, ki imajo več kot eno dostojno službo in končno vseh tistih, katerim sploh ni treba služiti.

Podpre naj se dele bolnim in onemoglim, brezposelnim pa dajte delo, podporo sprejme pošten delavec le v skrajni sili. S. M.

Aforizmi

Swobodni bomo, ko bo tudi beseda o svobodni svobodna.

Večna slabost je, da nikdar ne poznaš vseh svojih slabosti.

Vsaka iluzija je lepa samo dotlej, dokler ne spoznaš, da je iluzija.

Egoizem je svet samo, če ne škoduje skupnosti. Toda kdaj ji je že koristil?

Zakaj je borba proti neumnosti brezuspešna? Ker sklepamo z bedaki kompromise.

Človeštvo ne propada, pač pa odmira, kar je v njem gnilega. In propada tisti, ki zagovarja dekadenco.

Večina definicij je presplošnih, razlage so pa navadno preobširne, zato so redki, ki kaj pravilno pojmujejo.

Marsikdo pljuje na materijalizem iz materijalističnih razlogov.

Kdor je res duhovno bogat, ne čuti potrebe drugim očitati duhovnega siromaštva.

R. Decourcelles

125

Prokletstvo ljubezni

Roman

Malo je manjkalo, da ni obupal. Počepal je svoje srce, se zakrohotal nad svojim trpljenjem, ne meneč se za bolest, ki mu je stiskala srce.

Zaljubljenec se je možato izpremenil v prijatelja; vroča ljubezni, ki ga je vlekle k Heleni, se je izpremenila v globoko udanost, ne meneč se za bolest, ki mu je stiskala srce.

Možato je bil prestal težko preizkušnjo, težki udarci usode ga niso mogli streti.

Končno je zmagal, čeprav se udarcom usode še ni mogel povsem umakniti. Privredel je bil Heleni del rodbine, ki je po nji tako hrepnela, naučil je bil nesrečnico upati, da pride čas, ko bo za svoje trpljenje bogato poplačana.

Od Carmen do Ramona je bil samo en korak.

A Ramon jo bo lahko privedel k Mili.

To bi bila za obupano ženo največja sreča, obnovitev domačega ognjišča bi ji vrnila veselje do življenja, vero v ljudi.

Toda Helenina sreča zada Paulu najhujši udarec. Paulu se je zdelo, da se Helena sicer krčevito oklepa čuta dolžnosti, da je pa vendar našla v svojem srcu kotiček tudi zanj, za svojega zvestega prijatelja, da se njeno srce počasi ogreva zanj, ker ni drugega.

Toda ta drugi kmalu pride.

Njegov prihod je bil samo še vprašanje tednov, dni, morda samo ur.

Paul je to čutil in baš ta zavest ga je najbolj gnala v obup.

Ah, kaj bi bil dal, če bi bil mogel vsaj še nekaj mesecev zadržati dan, ko pride on, ki mu pripada Helenino srce!

Rad bi bil še nekaj časa živel v sladki samoprevari, da ga Helena vsaj malo ljubi, da ni še vse izgubljeno.

Kar je dvignil glavo, kakor človek, ki je storil trden sklep.

Ne, tega usodnega trenutka noče čakati.

Ne prenesel bi udarca, ki bi mu ga zadal pogled na oboževano ženo v obličju drugega. Da bi moral mirno gledati, kako drugi objema njo, ki bi rad dal za njo življenje? Ne, nikoli! Tega bi ne prenesel!

Ne, odpotovati mora.

Ze opetovano so mu ponujali kot vestnemu in sposobnemu uradniku mnogo boljše službeno mesto, pa je vse ponudbe odklonil.

Kaj dobra služba v večjem kraju, ko je pa tu v Moissellesu tako blizu Heleni!

Zdaj je pa pripravljen sprejeti drugo službo, preseliti se drugam. Takoj mora pisati višjemu uradniku, ki mu je bil tako naklonjen, treba ga je prositi, naj se zavzame zanj in mu prekrbi drugo mesto, ki pa naj bo izven Francije, v Alžiru, v kolonijah, po možnosti zelo daleč.

Da! Tako je sklenil. Njegov sklep je bil trden.

In stopil je k mizi, da bi takoj napisal pismo.

Kar je zapel brzozjavni zvonček.

To je bil signal, napovedujoč brzozjavko.

Paul Vernier je takoj sedel k brzozjavnemu aparatu in odgovoril z običajnim glasom:

— Pripravljen k sprejemanju.

Nepričakovano delo ga je sicer zmotilo, vendar se ga je pa zelo razveselil.

Sprejemanje brzozjavke je bilo mehanično delo, ki bi ga lahko zdrnilo iz težkih misli.

Zagledal se je na trak papirja, ki se je odvijal in pokrival z znaki.

Prevajal jih je in pisal sproti brzozjavko na list.

Najprej so prišle na vrsto uradne beleške: ura oddaje, datum, naslov poštnega urada itd.

Potem je pa Paul začudeno prečital svoje ime.

Brzozjavka je bila naslovljena nanj.

Kdo neki mu je brzozjavljalo? In kaj mu je sporočalo?

Njegovemu imenu je sledil njegov naslov.

In sledile so prve besede brzozjavke, ki so bile spočetka brez pomena.

Toda kmalu so bili zapisani na listu celi stavki.

Paul je razumel.

In čim več besed je razumel, tem bolj je prebledeval.

Besede, ki jih je zapisoval na list drugo za drugo, so se mu zdele snlice, zabodene naravnost v srce.

Ko je prečital brzozjavko do konca, se je ves tresel.

Opetekel se je, kakor bi ga bil nadomda zadel strahovit udarec.

Vendar je pa zbral vse svoje moči in junaško premagal trenutno slabost; otrli si je solze, ki so mu bile pritekale iz oči, in zašepetal:

— Dobro! Če ne gre drugače, pa izpijmo čašo bridkosti do dna. Sicer sem ji pa obljubil udanost.

Brž je stopil v svojo sobo in se preoblekel. Kmalu je stal pred vrati Heleninega stanovanja. Pozvonil je. — Gospa je v svoji sobi, — je dejala komornica. — Takoj ji sporočim, kdo je prišel.

Helena se je bila res zaklenila v salonček, ker ni mogla biti na vrtu sredi pomladnega razkošja, ki se ji je zdelo žaljivo za bolest njene duše.

Ze dva dni ni videla niti Carmen, niti Roberta d'Alboize. Tudi pisala ji nista.

In da bi se pomirila, da bi si pregledala iz glave mračne misli, je začela obupati spomine na one trenutke, ko se ji je zdelo, da se je je nebo končno usmili.

Toda ta, tako dolgo pričakovana sreča, je bila za ubogo ženo tudi muka.

Da, res je, zopet je našla Carmen in Roberta, in v objemu skesane sestre se ji je zazdelo, da že okuša vso sladkost poljubov moža in sinčka, ki je tako dolgo zaman hrepnela po njima.

Toda vprašanje je, če se bo Carmen posrečilo premagati Ramonov odpor. Priznanje tistih, ki sta vse zlo zakrivila, mu ne zadostuje. On hoče imeti dokaze.

Ali dobi končno te dokaze?

No, če se Carmen in Robertu ne posreči prepričati ga, stori to Helena sama.

In končno pride do tako težko in dolgo pričakanega svidenja.

In boreč se za svojo ljubezno ženo, za svojo materinsko čast, bo pač našla besede, ki ga bodo razorožile, kriče, ki ga omeščajo in ganejo.

Usoda sama ji bo pomagala, saj je to njena dolžnost; dovolj jo je tepla in preganjala, zdaj se ji mora nasmejati, saj je nedolžna žrtev strašnega nesporazuma.

In v naročju skesanega moža pozabi na mračno preteklost, misli na samo na srečo in radost, ki se ji obeta v bodočnosti.

Obrise mu solze, ki jih bo pretakal, ne da bi pomislila, koliko jih je pretočila sama.

Končno spozna srečo. — Srečo!

Nesrečna žena se je otožno nasmešnila. Ali more upati, da bo srečo znova v polni meri okušala? Ali je mogoče obnoviti domače ognjišče, ki se je v enem tragičnem dnevu sesulo v prah?

Če se vrne samo mož, ali ne ostane prazno mesto v hiši, prazno mesto v srcu, ki bi ga niti Ramonova ljubezni ne mogla zapolniti?

Mesto, ki ga je tako dolgo zavzemal Milček... Ah ne, nikoli... nikoli se ne vrne sreča v njuno hišo, če ne pride v njo tudi sinko.

Ljubljana dobi pravo ameriško cesto

Vezala bo Tyrsevo cesto od Sv. Krištofa s Sv. Križem, dolga bo 1600, široka pa 40 metrov

Ljubljana, 14. decembra.

Ze dolgo poznamo mojstra Plečnika regulacijski načrt za zazidavo svetokriškega okraja, vendar je pa občinski svet šele na svoji zadnji seji sklenil prirediti z realiziranjem tega prekrasnega načrta, ko je soglasno sprejel sklep, da se zgradi glavna cesta in mogočna os tega okraja.

V obliki velikanse pahljače leži med železnico in Dunajsko cesto tja do pokopališča Sv. Krištofa ta bodoči in najmodernejši, urejeni mestni okraj, v radialni smeri ga pa po sredi seka velikanova nova cesta, ki bo vezala Tyrsevo (Dunajsko) cesto od Sv. Krištofa s Sv. Križem ter bo 1600 m dolga in 40 m široka. Velikanska avenija vprava ameriške mere, saj s svojo širino daleč presega vse ljubljanske ceste! Cesta bodočnosti Velike Ljubljane, zgrajena za vekove in vekove!

Občinski svet je na svoji zadnji seji sprejel od treh Plečnikovih variant trasa B, ker jo je zlasti iz finančnih razlogov smatral za najbolj praktično. Ker je obenem odobrili tudi dogovore s posestniki za ceno potrebnih parcel od Sv. Krištofa do nekdanjega sokolskega zletišča, je s tem izgrajena polovica te ceste zagotovljena. Potrebna se bila seveda dolgotrajna pogajanja s posestniki zemljišč, ki so končno vendarle pokazali kolikor toliko uvidenosti v stvari, s katero se bodo tudi tisti, ki so njih parcele ob cesti, prav znatno koristili.

Sprejeta trasa nove ceste gre preko Grasejevega posestva čez vogalni del pokopališča sv. Krištofa, napravi preko pošne avtogaraže malo koleno in gre nato naravnost proti cerkvi sv. Križa.

Ureditev s posestniki je bila nujna, ker je določena Ravnikarjeva jama kot deponija za iz Ljubljane pri regulaciji izkopano zemljo, ki jo bo 40.000 kub. metrov, ali toliko težko naloženih voz, s tem materijalom bosta pa zravnanja tudi dolina vogalnega dela pokopališča sv. Krištofa in pa nižje ležeči svet tik pokopališča. Ta svet in pa Ravnikarjeva jama bosta še prihodnje leto zasuta s materijalom iz Ljubljane in tedaj se bo lahko začelo tudi z urejanjem te osnovne ceste, ob kateri bodo stale večnadstropne hiše in ki bo po njej čez leta gotovo stekel tudi tramvaj.

Sklep občinskega sveta in vsa dosedanja dela za to cesto so tako važen dogodek v zgodovini severnega dela mesta in vse Ljubljane, da mu vsakdo mora priznati za napredek in razvoj Ljubljane epohalen pomen. Zidati smo pričeli poleg stare Ljubljane na najbolj zdravem prostoru novo moderno mesto, ki bo z njim vedno združeno tudi ime projektanta, slovenskega umetnika mojstra Jožeta Plečnika.

Mestna občina bo sedaj morala nadaljevati pogajanja še z ostalimi posestniki na

trasi od sokolskega zletišča do Sv. Križa in železi, da bi pogajanja z njimi čim prej dovedla do uspeha, kar je prav za prav tudi v interesu lastnikov. Vseh posestnikov na vsej trasi od Tyrseve (Dunajske) ceste do Sv. Križa je 38, a polovica pogodb je že zaključena. Večino parcel je mestna občina zamenjala s svetom, ki ga ima občina na razpolago, ostalo zemljišče je pa kupila in še posebno moramo poudariti da cena obene parcele ne presega 50 Din za kvadr meter. Ves svet, ki ga občina rabi za cesto od posestnikov in se zanj mora pogoditi, znaša blizu 50.000 kvadrat metrov!

Ljubljana bo imela efektivnih izdatkov za odkup za cesto potrebnega sveta, izvzemši eventualno odškodnino poštnemu erarju, v denarju samo 300.000 Din stroškov, seveda, ne da bi računali svet, ki ga da v zameno. Vsota je presenetljivo nizka, saj je bilo prvotno računano desetkrat toliko.

Ob pričetku zgodovinsko važnega dela zaslužijo vsi, ki pri njem sodelujejo, odkrito priznanje in tudi zahvalo.

Mladi nepridiprav

Škofja Loka, 9. decembra.

So pa le tiči, tile mladi pajdaši. A jih bo to pot vendarle hudo glava bolela... Pela bo šiba in še škodo bo treba poravnati. Pri županovem jezcu v Puštalju je zgradilo Olespevalno društvo prav udobno javno kopalnico, ki je naši javnosti itak več ali manj znano. Odbor društva je vložil v kopalnico lepe denarce. Pa se je našla mladež vseh let in od vseh vetrov, ki je šla in društvo napravila precej škode. Prve nerednosti so se začele na pomlad. Sladkosmedni makiči so takrat vlomili v okrepčevalnico gostilničarja Balanča in si prisvojili iz kabine precej slaščic. Sedaj na jesen pa se je ta reč nadaljevala. Na nepošten način so prišli fantini do kopalnice žoge, pobili so na strehi prav precej opeke, izginili pa so tudi posamezni kosi železnih stopnic, ki vodijo v Seiščico.

Sosedje so mladi rod opozorjali in opominjali na red, pa ni nič zaleglo. Objestna mladež ni hotela ubogati. Mislimo pa, da bo narejen sedaj vendarle mr in da bodo prišli otroci do spoznanja, da se škoda ne sme delati — na tujem že celo ne. Uvedena je preiskava in so krivci skoro vsi izsledeni. Izgovarjajo pa se drug na drugega, kakor vedno v takih primerih. Škodo cenijo na več sto dinarjev.

Pogorelec.

— Tako draga blaga ne morem kupiti, ker sem pogorelec.

— Kaj je vam pa zgorelo?

— Trinajšta plača.

Zavese, posteljna pregrinjala

namizne prte, prtiče itd., krasno vezene in po nizkih cenah dobite pri

MATEK & MIKEŠ, LJUBLJANA
(poleg hotela Štrukelj)

Vezenje oprem za neveste, monogrami, gumbnice, entla-nje, ažuriranje in predtiskanje.

Velika izbira predtiskanih ženskih ročnih del.

Karl Bratuž, kapetan I. razreda v Slavonski Požegi, javlja v imenu vseh svojih sorodnikov težko in bridko vest, da je odšla v boljše življenje iskreno ljubljena mati

Marija Bratuž
roj. Simčič

ki je umrla in bo pokopana v sončni Gorici.

Slavonska Požega, 13. decembra 1932.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plačo se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakovi. — Na vprašanje brez znakov ne odgovorjamo. Najmanjši oglas 100 par.

KUPIM

KOSTANJEV LES
po najvišji ceni kupuje Zlatko Kralj, Zagreb, Dordičeva ulica 6/III. 4666

SVINJSKE KOŽE

v vsaki množini po dnevni ceni kupuje J. Lavrič, usnjarija, št. Vid pri Stični. 4650

NEDREMČINE

VETNARJU
strokovnjaku oddam na periferiji Splita vrt 1500 m² in malo stanovanje po najugodnejših pogojih. Informacije: Posredniška agencija Ferič, Split, Tvrtkova 1. 4668

BUFFET

dan in noč odprt, na prometnem kraju, takoj prodam radi odhoda. — Vprašati v Zagrebu, Radičeva ulica 13. 4664

LOKAL V LJUTOMERU
v centru mesta, 16 m dolg in 7 m širok, vogalen, primeren za veletrgovino, odda — Lado Resnik, hotel, Ljutomer. 4653

ZIVALI

PSA VOLČJAKA
1 leto starega proda Venčeslav Pilberšek, Bezna 17, p. Limbuš. 4667

STANOVANJA

STANOVANJE
sobe in kuhinje oddam z januarjem. — Devinska ulica št. 7. 4687

PRODAM

FOTO-APARAT »Volend«
popolnoma nov, velikost 3x4, jakost opt. 1:3.5, poceni prodam. Ogleda se od 2.—5. ure: Rožna dolina, Cesta VIII/2. 4675

2 »ZEPHIR« PEOI
šestcevni, skoro novi, proda — Robežnik, Škofljica. 4649

NOVO SPALNICO
moderno izdelano, vezan les, po ugodni ceni ter event. s plačilnimi olajšavami proda — Mat. Rakusa, mizarstvo, Zgornja Poljskava pri Pragerskem. 4651

SLUŽBE

KOT OSERNI TAJNIK
išče nameščenje mlad in vesten akademik. Prevzel bi vzgojo in instrukcijo za srednje šole ter poučeval slovenščino, srbohrvaščino, nemščino, italijanščino, francoščino, ter korespondenco, knjigovodstvo, bilanco, strojeplasje, godbo in petje. Dobra priporočila. Sosič, Kokra, Kranj. 4662

RAZNO

NAJKORISTNEJŠE
BOŽIČNO DARILO
je nutrija — močvirski bobber, ki daje dragocen košuh in je skromen v prehrani. Po ugodnih cenah nudi Cvenkel, št. Peter v Savinjski dolini. 4663

OREHOVA JEDERCA,
brinje in fige nudi najceneje SEVER & KOMP., LJUBLJANA. 4689

PRVOVRSTNI KORUZNINI IN CINKVANTIN
zdrob ter koruzno moko

kupite le pri
Pavel Bertonec
valjčni mlin
DOM ZALE

CELULOIDNE ŠČITNIKE
za vrata

dobavljajo v vseh barvah in fazonah

FRANJO ZRNEC,
steklarstvo
LJUBLJANA,
Cankarjevo nabrežje št. 5

Izdelujejo se najnovejši modeli otroških in igračnih vozičkov, triciklji, rama najnovejša dvokolesa, šivalni stroji in motorji. Velika izbira. Najnižje cene. — Ceniki franko.

»TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovačka c. 4.

„NOBLESE“

nudi po znižanih cenah damske plašče; za gospode suknje in obleke po meri.

Palača „VIKTORIA“

Za Božič

knjižice „Jutrove“
mladinske knjižnice

1. Prigode porednega Bobija
2. Sinko Debelinko
3. Prigode gospoda Kozamurnika
4. Janko in Stanko
5. Skok, cmok in Jokica
6. Bratec Branko in sestra Milca
7. Samo in Joko
8. Osel gospoda Kozamurnika
9. Vrtlarček in šilonska
10. Popkins

Vsaka knjiga stane Din 12.—, poštnina Din 2.—.

Pri odjemu vseh 10 knjig Din 90.— poštnina Din 7.—
Pri odjemu 6 knjig Din 60.— poštnina Din 5.—
Pri odjemu 4 knjig Din 44.— poštnina Din 3.—

Dobi se jih v vseh podružnicah »Jutrac«. Po pošti jih razpošilja uprava »Jutrac« v Ljubljani, Knaflijeva ulica.

